

САКАВІКА 2010 г.
СЕРАДА
№ 53
(26661)

Кошт 650 рублёў

ВЫДАЁЦЦА 3 9 ЖНІўНЯ 1917 г.

ЗВЯЗДА

БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

СУСТРЭЧА ПРЭЗІДЭНТАЎ БЕЛАРУСІ І БРАЗИЛІЇ ДАЛА МАГЧЫМАСЦЬ ВЫЗНАЧЫЦЬ УЗАЕМАВЫГАДНЫЯ НАПРАМКІ СУПРАЦОЎНІЦТВА

Фота БЕЛТА.

Аб гэтым заявіў Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка 22 сакавіка на сустрэчы з Прэзідэнтам Бразіліі Луісам Інасіу Лула да Сілва.

Перш за ўсё, гэта сферы, якія садзейнічаюць развіццю буйной сельскагаспадарчай вытворчасці, напрыклад, пастаўкі тэхнікі з улікам спадарожным абсталяваннем. Акрамя таго, бразільскі бок цікавіць стварэнне зборачных вытворчасцяў: гэта могуць быць трактары і сельскагаспадарчае абсталяванне. Сур'ёзна цікаваць праўленца да магчымасці паставак велікагрузнай кар'ернай тэхнікі, самазвалаў БелАЗ. Значныя перспектывы адкрываюцца і ў сферы хімічнай прамысловасці. Беларусь пастаўляе ў Бразілію ў вялікай колькасці шыны, у перспектыве плануецца нарасціць аб'ём гэтых паставак. Бразілія як краіна з развітой сельскай гаспадаркай зацікаўлена ў далейшых пастаўках калійных соляў з Беларусі. Наша краіна ўжо мае трэці бразільскага рынку па пастаўках калійных угнаенняў, і гэта супрацоўніцтва будзе працягнута. Кіраўнікі дзяржаў таксама дамовіліся, што будзе створана двухбаковая гандлёва-эканамічная камісія, якая сваю першую сесію правядзе ў Мінску.

Прэзідэнт Бразіліі вітаў заяву Аляксандра Лукашэнкі аб намеры адкрыць беларускае пасольства ў Бразіліі. Бразілія, кіруючыся прынцыпам узajemнасці, таксама адкрыве пасольства ў Мінску.

Аляксандр Лукашэнка падвердзіў удзел Беларусі ў ІІІ форуме «Альянс цывілізацый», які пройдзе ў Рыа-дэ-Жанейра ў маі і ўпершыню арганізуюцца за межамі Еўрапейска-Міжземнаморскага рэгіёна.

СТАР. 2

ЭКСПА-2010:

Ва Урадзе

БЕЛАРУСЬ ГАТОВАЯ ПРАПАНАВАЦЬ СВЕТУ СВАЕ ДАСЯГНЕННІ

BELARUS EXPO 2010
白俄罗斯

На ўчарашнім пасяджэнні Прэзідыума Савета Міністраў пад старшынствам прэм'ер-міністра Сяргея Сідорскага абмяркоўвалася пытанне падрыхтоўкі нацыянальнай экспазіцыі Беларусі да Суветнай выставы «ЭКСПА-2010». Улічваючы, што сёлета ў Шанхайскай ЭКСПА задумана арганізатарамі як найвялікшая ў гісторыі суветных ЭКСПА, — па тэрыторыі, якую будзе займаць, па колькасці наведвальнікаў і па колькасці ўдзельнікаў, удзел у гэтай падзеі дае нашай краіне шэраг унікальных магчымасцяў. Паводле слоў кіраўніка Урада, гэта ўмацуе імідж Беларусі на міжнароднай арэне, будзе спрыяць рэалізацыі эканамічных, навуковых, культурных інтарэсаў нашай дзяржавы ў свеце і ў цэлым пашырыць супрацоўніцтва з Кітайскай Народнай Рэспублікай.

СТАР. 2

Гаспадары

ЛЫЖКАР З ГРЫГАРАЎШЧЫНЫ: «СМАЧНА ЕСЦІ!»

Адразу папярэдняга, што найлепшую драўляную лыжку сёння можна набыць толькі ў Шаркоўшчынскай на індывідуальнай кіраванай дыялекце з рук самага майстра. У вас будзе эксклюзіўная ручная праца, незамыслимы прыгатаваны розны варэанты, салатаў, у саленні грыбоў і квашанні калусты... Гаспадыні — умяліцы кухонных спраў — здольныя ацаніць па годнасці гэтую простую рэч, да якой хочацца дакранацца, адчуць акасітавую фактуру матэрыялу, пачуць пах натуральнага дрэва. Не, гэта далёка не творы мастацтва, але якая асаляда трымаць старажытны традыцыйны посуд, зроблены з паленцаў бярозы альбо вольхі, ліпы ці клёну. Майстар Валяцін Піцько паспявае за зimu вырабіць сотні лыжак, што не хочыць рук, каб іх ахапіць. Але лыжкі — гэта толькі частка ўмяліства майстра.

— Раней вялікім попытам карысталіся маслабойкі, «кадзі» (кадушкі), нават драўляныя ведры, — узгадвае Валяцін пачатак працы з дрэвам, як да ўсяго ён даходзіў уласным досведам. — Цяпер болей раблю шыноўку для калусты, а вось бондарскі посуд значна радзей, бо ўсё меней заказчыкаў.

Менавіта ўласны досвед быў ягоным настаўнікам, хоць надзіраным бондарам быў дзед, а бацька рубіў хату, працаваў на лесаліцы. Да працы з дрэвам Валяцін прыйшоў не таму, што гены прадкаў паклікалі, а што жыццё гэтак распарадзілася, хале надзежны прымусіў.

Скончыўшы васьмігодку, хлопеч яшчэ да арміі паспеў папраца-

ваць у калгасе трактарыстам і вадзіцелем. Потым быў фатографам у раённым Доме быту, бо з дзяцінства меў цягу да фатографіі. Здымаў школы, вяселлі, партрэты на дакументы. А ў перабудову, калі зніклі заказы і прафесія бытавога фатографа амаль не карміла, падаўся ў родны калгас, уладкаваўся да бацькі на лесалічку. Даглядаў і калгасны пчалынік з трыццаці вулляў.

— Памятаю час, калі зусім не было грошай, дык на хатніх жорнах малоў зерне на бліны. Самыя розныя заказы выконваў, каб сям'ю ўтрымліваць. Майстэрня мяне вырвала. І дагэтуль корміць.

Ён бездакорна асвоіў бондарскую справу, габляваў клёпку для бочак і кадушак і ўжо болей за дзесяць гадоў яго ведаюць як добрага спецыяліста не толькі ў вёсцы Грыгараўшчына, бадай, адзінага і ў сваім, і суседніх раёнах. Надаўна жыхар Мёрскай вёскі Язэна звярнуўся да яго з заказам. Значыць пераваліся на Мёршчыне і бондары, і лыжкары.

За зimu Валяцін Піцько паспеў вырабіць на сваіх самаробных станочках добрую партыю неабходных у сялянскай гаспадарцы тапарышчаў, касавілаў, палок, чаранкоў для рыдлёвак і, вядома ж, лыжак.

— Сотні з дзе, не менш павязу сёлета на кірмаш, — плануе майстар, аглядаючы зробленае ім падчас зазеі і працяглых маразоў.

Анатоль КЛЯШЧУК. Фота аўтара.

Шаркоўшчынскі раён.

Прамая лінія Дзяржкантролю

«КАТЭТАР НЕ МЯНЯЮЦЬ... СЕНА НЕ ДАЮЦЬ...»

У Віцебску на тэлефонную сувязь з жыхарамі вобласці выйшаў кіраўнік Камітэта дзяржаўнага кантролю Зянон ЛОМАЦЬ. За тры гадзіны паспеў пагаварыць больш чым з 40 чалавекімі. Сувязь завяршалася 18 тысяч спробаў дзваніцца.

Галоўны кантралёр Беларусі адразу ставіў задачы перад чыноўнікамі, якія запыталі на прамую лінію, каб, калі нема, аператыўна пастаралася вырашыць праблемы. Вядома, некаторыя выказаныя праблемныя пытанні патрабуюць часу для вывучэння і прыняцця канкрэтных рашэнняў па іх.

А некаторым грамадзянам адразу прыйшлося адмовіць у вырашэнні іх пытанняў. У прыватнасці, як можна дапамагчы чалавеку атрымаць бесплатнае жыллё, калі ён не мае на гэта правоў? Ці кампенсавачу банкіўскі ўклад саветаў часу, калі няма для гэтага ніякіх адпаведных пастаноў?

Не мог пакінуць без непрыемных эмоцый званок ад пенсіянера з Палачкага раёна. Яна расказала, што да яе мужа, ветэрана вайны, не прыходзіць медыкі. «А яму ж катэтар паставілі, — скардзіцца бабуня. — І не мяняюць месцамі. Наогул

новы падарыць трэба? І паабяцаў расказаць пра жалівы выпадак губернатару Косіну.

Сярод іншых патурбавала Зянона Ломача жыхарка Віцебскага раёна, якая паскардзілася на тое, што яе муж, кіроўца ў сельскагаспадарчым таварыстве, адпрацаваў удвая больш, чым звычайна, а грошай за перапрацоўку не атрымаў.

Не магла пакінуць абяваквы прасьба з глыбіні — з Шумільскага раёна — дапамагчы з... сенам. Папрасіла пра гэта жанчына, якая трымае дзюк кароў, цяля. Малака здае 9 тон у год. Намала! І параўнаўня ў тым, што тым жа сенам можа было б дапамагчы, нідзе не знаходзіць. Яна гадуе дзіця, дглядае старую маму.

— Чаму не дапаможа старшыня райвыканкама? — абурыўся Зянон Ломач. — А старшыня сельскага Савета? Такіх людзей, які гэтага жанчына, трэба падтрымліваць. І розную дапамогу аказваць.

Пасля «прамой лініі» Зянон Ломач падзяліўся з журналістамі ўражанымі.

— Людзі, якія тэлефанавалі, былі ў асноўным добразычлівымі. І не абяваквымі. Іх турбуюць не толькі асабістыя праблемы, але і рэгіёна.

Вельмі шмат было цікавых прапановаў. Напрыклад, з Дзісны мужчына падаваў, што збудаванні гадзімі не выкарыстоўваюцца. А там жа можна адкрыць новыя вытворчыя або нешта яшчэ карыснае. Разбіраюцца, — гаворыць Зянон Ломач. — Жыхары Віцебска выступілі з самымі рознымі прапановамі. Шэраг званкоў тычыўся няяснага будучыцтва жылля: здалі дом летас, з дах ужо цячэ. У аграгарадках жыллё новае не без праблем усё яшчэ. На Віцебшчыне наогул, у параўнанні з іншымі абласцямі, ЖКГ на самым нізкім узроўні. Вельмі шмат праблем накіравалі за гадзі. І вырашаць іх трэба актыўна. Хвалючы людзей віцебскага цэны на лекі ў дзяржаўных аптэках. Паглядзіце. На гандаль людзі не скардзіліся. Пры гэтым грамадзяне расказвалі, дзе можна было б адкрыць крамы.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

Дзіцячы садок — у палоне сальманэлізу

Успышка вострай кішчанай інфекцыі адбылася ў дзіцячым садку № 29 Пінска. Згодна з інфармацыяй прэс-службы Міністэрства аховы здароўя, за перыяд з 20 па 22 сакавіка на кішчаную інфекцыю захварэлі 91 вяхаванец дзіцячага садка і 3 работнікі дашкольнай установы. Цяжкіх формаў захворвання зарэгістравана не было.

Дзеля аператыўнага маніторынгу за эпідэмічнай сітуацыяй і каардынацыі дзеянняў па ліквідацыі ачага успышкі ў Пінску быў створаны аператыўны штаб пад кіраўніцтвам старшын гарвыканкама. Паслядзінні штаб праводзіць двойчы на дзень з прыцягненнем усіх зацікаўленых асобаў. Урачамі з выездам на дом быў праведзены агляд усіх дзіцей, якія наведвалі дзіцячы садок. Своечасова на даму былі выяўлены 32 захварэлыя з агальнай колькасцю іштлівазаваных дзіцей. Пракуратура Пінска ўзбудзіла крымінальнае справу па ч. 1 арт. 336 Крымінальнага кодэкса Беларусі (парушэнне санітарна-эпідэміялагічных правілаў).

А учора намеснік галоўнага ўрача Брэсцкай вобласці Алег Арнаўтаў агучыў прычыну групавой захваральнасці вострай кішчанай інфекцыі ў дзіцячым садзе — як было ўстаноўлена, яны выхаванцы і работнікі дашкольнай установы сталі ахвярамі сальманэлізу. У Брэсцкім абласным цэнтры гігіены, эпідэміялогіі і грамадскага здароўя карэспандэнту «Звязды» ўдакладнілі: сальманэла была выдзелена ў захварэлых дзіцей, аднак яны прадукты былі заражаныя сальманэламі, пакуль невядома. Выявілі лабараторныя даследаванні будучы вядомыя праз некалькі дзён.

Надзея НІКАЛАЕВА.

БЕЛАРУСЬ УЦЁК З «БУТЫРКІ»

Грамадзін нашай краіны, які абінавачваецца ў крадзяжах на тэрыторыі Беларусі і ў расійскай сталіцы і які знаходзіцца ў міжнародным вышукі, у панядзелак умудрыўся знікнуць са следчага ізалятара Масквы «Бутырска турма».

26-гадовы Віталій Астроўскі прэзідэнт на «лаўры» знакамітасці, бо за апошнія дзесяць гадоў з вядомай «Бутыркі» удалося хітрасцю выравацца на свабоду лічым аршынтам. Беларус, затрыманы ў снежні мінулага года, уцёк у той момант, калі яго вялі ў лазно: адлінуўшы супрацоўніка следчага ізалятара, ён выбег ва ўнутраны двор ізалятара, пераадолеў агароджы з арміраванага калочага дроту і знік. Дарчы, на пачатку сакавіка Віталій Астроўскі спрабаваў у следчым ізалятарах звесці рахуны і жыццём, пасля чаго быў пераведзены ў сікхіятрычную бальніцу ізалятара «Бутырска турма». Цяпер знікла без вопраткі падследнага беларуса расшукваюць.

Ігар ГРЫШЫН.

СА 110-ГАДОВАГА ДОМА — У НОВЫ

Рэха публікацыі

Пасля публікацыі ў «Звяздзе» артыкула «Дому 110 гадоў. Жыць нельга...» названы матэрыял адправілі на рэзаганне. Жыллёвае пытанне галоўнай герані артыкула — інваліды другой групы, якая прапісаная ў аварыйным доме без перспектывы некай папраўцы жыллёва-становайша пачало вырашацца. Аўтар артыкула, карэспандэнт «Звязды», выклікаў у Віцебскі гарвыканкам, каб ён змог упэўніцца ў гэтым.

Добра, што адказныя асобы Віцебскага гарвыканкама пастараліся з разуменнем паставіцца да праблемнага артыкула. Урэшце разрабача больш пільна. Першы намеснік старшын гарвыканкама па пытаннях будаўніцтва Уладзімір Сяргеевіч Каташук распарадзіўся, каб па герані артыкула адправілі службовую машыну.

Не буду перадаваць усё падрабязнасці гэтай нялёгкай сустрэчы. Пра тое, ці насамрэч можна жыць у такім паўразрушаным доме, дзе жыць, пра нюансы разгляду чарговага звароту па вырашэнні жыллёвага пытання. Пра тое, чаму пісьмова не адказалі наогул аднаго хвалючага пытання...

Галоўнае, што прама падчас сустрэчы гэтае самае жыллёвае пытанне пачало вырашацца. Як адначасна першы намеснік старшын гарвыканкама Уладзімір Каташук, уладальніку дома, які жыве

уладальніку незалежна ад таго, дзе яны знаходзіцца, паклапаціцца пра такія ж дамы, якім патрэбны капітальны рамонт. Не будзе рэакцыі з боку уладальніка? Есць што рабіць і ў такім выпадку, — кажа першы намеснік старшын Віцебскага гарвыканкама Уладзімір КАТАШУК.

— А калі нешта здарыцца? Траўму нельга атрымаць. Потым вінаватых прыйдзецца шукаць? Прапануем уладальніку знесці дом, напрыклад, за тры месяцы. Дом у выпадку таго, адназначна разбураць уладальнік, разбураць за гарадскія грошы, з далейшай кампенсачыняй выдаткаў пасля разгляду спрэчнай справы ў судовым парадку. Паколькі Ірына Алейска і яе сын, а не яго ўладальнік, разбураць за гарадскія грошы, з далейшай кампенсачыняй выдаткаў пасля разгляду спрэчнай справы ў судовым парадку. Паколькі Ірына Алейска і яе сын стаць уладальнікам на ўліку на паліцэйскае жыллёвы ўмоў, прапануеўаецца будаўніцтва новага жылля — з самага таннага жылля, у дамах буінапанэльнага домазбудавання. Прапрацаваны ўсе пытанні...

— У мяне цяжкае становішча! — адказвае Ірына.

Высветлілася, што раней ёй субсідыю не прапанавалі. І кошт жылля, якое прапанавалі будаваць, здаваўся ёй, як яна адзначыла, шалёным.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

НЕ УТРЫМАЎСЯ

Брыгадзір сельгаспрадпрыемства Стопінскага раёна ўжо быў асуджаны за крадзеж грамадскай маёмасці. Але не вытрымаў спакусы зноў. Бо калі павёў здаваць жыллё на мясакамбінат, прыхапіў сабе 1 800 000 рублёў. Яна СВЕТАВА.

Гродзенская «Цытадэль» адзіваля кананай альтайкай з барбекю.

Прамая лінія

АД ПЕНСІЎ ДА ДАПАМОГ

Адрасная сацыяльная дапамога, пенсіі, падтрымка ветэранаў, выплаты да 65-гадзія Перамогі — усё гэта стане тэмамі «прамой лініі» нашай газеты з удзелам намесніка міністра працы і сацыяльнай абароны Беларусі Валяціны Вікенцьеўны КАРАЛЕВІЧ.

ТАКІМ ЧЫНАМ, УВАГА! Паводле папярэдняй дамоўленасці, «прамая лінія» пройдзе 5 красавіка з 12 да 13 гадзін па рэдакцыйных тэлефонах (8-017) 292 38 92 і 292 38 21. Папярэдняе пытанні прымаюцца па нумары 287 17 57.

РОЗГАЛІАС АПОШНЯЯ ІНФАРМАЦЫЯ СУТАК

РЭКІ СКИНУЛІ ЛЁД, А НЭПЛІ ПАДТАПІЛА

У Брэсцкім раёне падтапіла невялікую вёску Нэплі. Яна знаходзіцца недалёка ад дзяржаўнай мяжы, якая праходзіць па Заходнім Бугу. Рака выйшла на пойму, вада пайшла праз прапусконнае прыстасаванне ў невялікую рэчку Лясная. Але чатыры трубы прыстасавання не справіліся з напорам, і вада разлілася па ваколіцы.

Як паведаміў карэспандэнту «Звязды» памочнік начальніка Брэсцкага абласнога ўпраўлення МНС Сяргей МАШНОЎ, у Нэпліх падтоплена 16 падворкаў і два падвалы. Эвакуюваць насельніцтва не спатрабілася, а вось аказваць дапамогу вясцоўцам прыбылі многі службы. У іх шэрагу — сем адзінак тэхнічнага падраздзялення МНС. Узровень вады на падворках дасягаў на працягу дня да 30 сантыметраў. На думку спецыялістаў, адну пажылую жанчыну, чый падворак найбольш пацярпеў і якая мае праблемы са здароўем, лепш за ўсё было б адсяліць. Але пенсіянерка наадрэз адмовілася пакідаць сваю хату. А выратавальнікі і супрацоўнікі іншых службаў прынялі тэрміновыя меры па павелічэнні прапусконнага прыстасавання. Прасцей кажучы, пад дарогай выкапалі траншею, каб пакласці яшчэ адну трубу, бо чатыры не справляюцца. Як толькі вада з Заходняга Буга пайшла ў пяць трубаў, яе узровень у вёсцы стаў прыкметна зніжацца. Растальнымі водамі за суткі ў Брэсцкай вобласці падтапіла шэсць падвалаў жылля дамоў.

Святлана ЯСКЕВІЧ.

ПАДТАПЛЕННІ Ў БАБРУЙСКУ І КІРАЎСЬКІМ РАЁНЕ

У Магілёўскай вобласці 22 сакавіка ўскладнілася паводкавая сітуацыя, паведаміла абласное ўпраўленне МНС.

Талія воды трапілі ў прыток ракі Бярэзіны ў Бабруйску, і ў выніку падтапіла 69 дамоў, 72 падворкі і 83 гаспадарчыя пабудовы. Два чалавекі часова перасяліліся ў гасцініцу «Бабруйск». А больш за дзевяць жыхароў адмовіліся ад перасялення і засталіся прыглыдаць за сваім добром.

Падобная сітуацыя здарылася ў садовым таварыстве «Вялікая Гута» ў Кіраўскай раёне. Там ад талых водаў выйшла з берагоў рака Любонка, таксама прыток Бярэзіны. У вялікім дачным пасёлку падтоплена частка домаўладанняў, якія месціцца ў нізінне: пацярпелі ад паводкі 53 лецішчы з падворкамі і 95 гаспадарчых пабудов.

Ілона ІВАНОВА.

Некалькі прыватных падворкаў падтоплена талымі водамі ў Заслаўі на вуліцы Дачнай, Пешчанайскай і Дачным завалку. Як расказалі мясцовыя жыхары, падтапленне адбылося 22 сакавіка раніцай. К вачору таго ж дня вада спала. Тым не менш падвалы на некаторых участках затоплены.

СИТУАЦЫЯ ПУД КАНТРОЛЕМ

За апошнія суткі, паводле інфармацыі прэс-службы Гродзенскага абласнога ўпраўлення МНС, у рэгіёне былі падтопленыя тры жыллыя дамы, сем склепаў, адна гаспадарчая пабудова і шэсць іншых будынкаў ў Астрэвіцкім, Воранаўскім, Карэліцкім, Навагрудскім, Сморгонскім і Шчучынскім раёнах. Сітуацыя пад кантролем.

Катастрафічных наступстваў нідзе не было, падтаплены ліквідавалі ў той жа дзень. Толькі ў Воранаўскім раёне спатрабілася дапамога супрацоўнікаў МНС, а ў астатніх выпадках праблему вырашылі сіламі тутэйшых сельгаспрадпрыемстваў і ведамстваў.

Дарчы, у Навагрудскім раёне папрацавалі спецыялісты Пінскага цэнтру рэспубліканскага атрада спецыяльнага прызначэння МНС. Каб прадухіліць шкodu мастам, яны правялі падрыхтоўку лёду на Нёмане ў раёне вёскаў Дзялячычы, Гнесічы, Лазкі і Панямунь.

Барыс ПРАКОПЧЫК.

СНЕГ РАСТАЎ ЗА ДВА ДНІ

Сёлета будзе вялікая вада. Але ж не чакаецца ВЕЛІКАЙ вялікай вады, — кіраўнік групы метэаназірання Гомельскага абласнога цэнтра па гідарэаэралогіі і маніторынгу навакольнага асяроддзя Аля Аўчынінкіна лічыць, што няма падстаў для панікі вакол сітуацыі з магчымай паводкай.

— Чакаецца, што вада пойдзе да нас з Расіі — у іх да гэтага часу снег ідзе. І тым не менш, не чакаецца, які некаторыя пухачы, што мы тут усё будзем плаваць. За суткі на Дняпры каля Жлобіна вада паднялася на 30 сантыметраў. Гэта вельмі хутка. Звычайна ў паводку вада паднімаецца на 5 сантыметраў за суткі. Толькі на Прыпяці каля Чэрняў вада набліжаецца да небяспечнага ўзроўня. На Сацы каля Гомеля зарада 277 сантыметраў, а небяспечны узровень складае 560, да яго яшчэ амаль тры метры.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

Навіны Беларусі і замежжа ў рэжыме on-line на сайце «Звязды» — www.zviazda.by

БЕЛАРУСКІ БУДАЎНІЧЫ РЫНАК: ЁСЦЬ ШТО ПАКАЗАЦЬ І ПРАПАНАВАЦЬ!

Выстава

Учора ў сталіцы распачала сваю працу 13-я міжнародная спецыялізаваная выстава «Будэкспа-2010». Беларускі будаўнічы рынак прапануе. Яе праводзіць нацыянальны выставачны цэнтр «Белэкспа», Кіраўніцтва справамі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь пры садзейнічэнні Міністэрства архітэктуры і будаўніцтва, Міністэрства прамысловасці, Міністэрства жыллёва-камунальнай гаспадаркі і Мінгарвыканкама. Адносна прадстаўніцтва такога форуму некалькі трышчыў можа дадаць выніковая інфармацыя па леташняй выставе: удзел у ёй бралі 370 фірмаў і арганізацый з 15 краін свету, экспазіцыі наведвалі каля 18 тысяч спецыялістаў. Так, мэта форуму — заключэнне дагавораў у галіне будматэрыялаў і будаўнічых паслуг у краіне. Тэматыка выстава цалкам адпавядае заяўленым задачам і ахоплівае ўвесь спектр вышэйназваных матэрыялаў і паслуг, якія дазваляюць рабіць наша жытло, месцы працы, а ў больш шырокім сэнсе — само жыццё па-сучаснаму камфортнымі, адпаведнымі СТАР. 2 найноўшым тэхналогіям у гэтай галіне.

Матэрыялы і паслугі — на любы густ

Фота Мірныя БЕГУНОВІЧ.

Table with exchange rates for Belarusian rubles against various currencies like USD, UAH, BYR, EUR, and Ukrainian hryvnia.

Як я спрабаваў працаваць на «міжнародным» узроўні

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «ЧЗ».)

Офіс — кватэра

З неярпеннем я чакаў наступнай нашай сустрэчы. Чацвёр. Нарэшце! Гутарка была прызначана на 18.50. Дзіўна? Вось і так падумаў! У салідных «канторах» не прызначаюць сустрэчы ўвечары. Тым больш на выхадзе з метро. Але адступаць не ў маіх прывілах. Ды і зайгрывалі такімі перспектывамі, што цвярозы розум падаўся зфайраць...

Я прыехаў на пятнаццаць хвілін раней. Стаў настройвацца на гутарку: прыквідаў, што могуць спытаць і як мне адказаць. Завяжучы, што ў натоўпе людзей выдзяляюцца два хлопцы. Яны часта азіраліся па баках. Сёмае пацудзіць падказала, што і яны чакаюць гутаркі. Спытаў, ці так? Аказалася, што мой «нох» не падвёў.

Адзін з іх, як толькі даведаўся, што на гутарцы будзем утroph, развярнуўся і пайшоў. На развітанне кінуў нам: «Кідава гэта! Не прызначаюць трам адразу...». Мы пераглынуліся і засталіся стаяць на месцы. Зайграў мой мабільнік. Гэта быў Віктар. Ён спытаў, ці на месцы я. Папрасіў крыху пачакаць і сказаў, што яго кампанія праводзіць нас у офіс.

Сапраўды, праз хвіліну да нас падыйшоў мужчына гадоў трыццаці. Назваўся Дзімам. Мае сменнікі наконт сур'ёзнасці гэтай фірмы пачалі развівацца з хуткасцю святла. Я нідзе не бачыў, каб у сур'ёзных фірмах менеджмент сам хадзіў і збіраў людзей на гутарку і называў толькі сваё імя. Звычайна называюць імя і імя па бацьку.

Мужчына сказаў, што офіс знаходзіцца ў кватэры і трэба крыху прагуляцца да яго. Гэта навіна яшчэ больш пацвердзіла мае здагадкі: нічога пунтага не выйдзе. Па дарозе я задаваў Дзімітрыю пытанні, каб убачыць яго рэакцыю. Папраسیў назваць адрас офіса, спытаў колькі чалавек у штаце і ці маюць «фірмавы» ліцэнзію?

Калі на пытанне быў адказ, то пра ўсё астатняе паабідаў расказаць «дома». Каб я яго больш не даставаў, прыклаў мабільны тэлефон да вуха і зрабіў выгляд, што некаму тэлефануваў. Падарожжа да офіса цягнулася хвілін дзясць. А можа і больш.

Вось мы ля паўдэда. Шлях у дом перакрываюць жалезныя дзверы. Дзіма націскае на кнопку дамафона. Дзверы

доўга не адчыняюцца. Нарэшце, не пытаючыся хто гэта, нам упускаюць.

Офіс знаходзіцца на чвэртым паверсе. Даверы адчыніў мужчына гадоў трыццаці пяці. Ён папрасіў зняць абутак... Гэта мяне «зрубіла» канчаткова: яшчэ нідзе не бачыў ТАКОГА прыёму?! Мы ідзем у залу. Я вывучаю кватэру. Яна і блізка не падобная на тое, што называецца офісам. Звычайная кватэра з не самым лепшым ўбрамантам. Няма там ні сакратару, ні людзей, якія бегалі бы з паперамі. Толькі пахлылі чалавек, які, убачыўшы нас, «шмыгануў» на кухню...

Гутарка

Мы селі на канапу. Насупраць сеў Дзіма. Той, другі, які назваў сябе Уладзімірам, некуды выйшаў. Працадаўца нас папрасіў адключыць мабільныя тэлефоны. Патлумачыў, што канкурэнты могуць пацудзіць і выкарыстаць нашу «схему» ў сваіх інтарэсах. Мой напарнік адключыў, а я сказаў, што з сабой тэлефон не браў, хоць ён быў пры мне. Такім чынам я пакапаціўся пра сваю бяспеку. Гук у тэлефоне я адключыў загадаў і надейна схаваў тэлефон. Дзімітры прапанаваў нам падумаць, ці «гатоўны мы давацца вялікага поспеху і прыстойна зарабіць». Мы ўпэўнена кінулі галовы. Тоды ён узняў у руку ліст паперы, аловак і пачаў задаваць пытанні. Аказваліся па чарзе. Адукацыя, вопыт працы, валоданне замежнымі мовамі, практыка кіравання людзьмі і вядзення перамоў, ці падабаецца цяперашняя праца, колькі хочам зарабляць, ці ёсць канкрэтны план-схема, як стаць багатымі і шчаслівымі, перспектывы электроннага гандлю — пытанні, якія задаў нам працадаўца.

Перш чым расказаць, што было даўда, у трох словах намялю партрэт майго «напарніка». Яўгену — 26 гадоў, мае дзве вышэйшыя адукацыі. Працаваў некалі ў прастым банкі. Ёсць практыка кіравання людзьмі і вядзення перамоў. Адным словам — кандыдатаўра, што трэба. Відаць, і я спадабаўся працадаўцу, раз ён задаволена сказаў, што мы яму падыходзім абодва! Непрыкметна для нас у пакоі з'явіўся Уладзімір. Ён уважліва слухаў нас, у размову не ўмешваўся.

— А цяпер я вам намялю схему, па якой мы будзем працаваць, — сказаў Дзіма. Ён начарціў некалькі квадратаў,

стрэлачак, чалавечка. Патлумачыў, што сэнс нашай фірмы — дапамагчы суветна вядомым кампаніям прадаць іх тавары. Гаварыў, што працаваць будзем з дзевяноста краінамі свету. (Нічога сабе! Офіс нармальнага няма, а выйдзем на міжнародны узровень?) Сёй-той ад такіх слоў акрылеў бы, але мы не «павяліся». Наадварот, сталі самі задаваць пытанні, што называецца ў іх, каб Аказваецца, ліцэнзія ў нашай канторы ёсць і мы будзем працаваць па законе! Адказаў Дзімітры няўпэўнена і непераканаўча. Як казаў Станіслаўскі ў такіх выпадках: «Не веру!».

Не мільён, а лахотрон

— Давайце пра гадоўнае, — прапанаваў працадаўца. — Вы ведаеце, што такое... Ён назваў нейкае слова, якое я і мой напарнік пачулі ўпершыню. Мы адмоўна паківалі галовамі.

— Не?

— У гэтым паняцці закладзены сэнс нашай справы, — прадоўжыў Дзімітры. — Не разумючы гэтага, вы не зможаце працаваць у нашай фірме. Гэта аснова асноў. Каб спастацінуць яго, вам абавязкова трэба прачытаць нашу кнігу...

— Можна знайсці яе ў інтэрнэце? — спыталіся мы. — Не! Гэта эксклюзіўная літаратура. Можна толькі ўзяць пакартыстка. Але трэба, каб кожны пакінуў пяць тысяч беларускіх рублёў...

Цяпер я зразумюў, чым займаецца гэта фірма — «упіх» нейкія «кніжэны», сапраўдны кошт якіх значна меншы, чым пяць тысяч рублёў. А рэзонца паміж сабекоштам і ценой рэалізацыі асцадэ ў кішэнях «падрывнікам». Вось і ўвесь бізнэс — лахотрон!

Пэсеўбізэсменам мы казалі, што ў нармальных фірмах даюць літаратуру бясплатна. Ды і мы маглі б кнігу адсканіраваць і вырнуць. Нашы доказы «падсаділі» маўляўка Уладзіміра «на каня». Раздражэньні ён амаль крыкнуў: «Дык вы кнігі браць будзеце ці не?». Літаральна ў адзін голас мы адказалі: «Не!».

Калі выхадзілі з кватэры, услед пачулі: «Вы самі пазавілі сябе багатымі, будзеце потым шкадаваць!».

Не дачкаецеся, паважаныя! Чытайце свае кнігі самі...
Аляксандр СЯНЮЦЬ.

НЕПЕРАМОЖНАЕ «АДЗІНСТВА»

Каманда «Адзінства» Чыгуначнага раёна Віцебска стала пераможцам рэспубліканскага спаборніцтваў сярод дзядзёў і падлеткаў па хакеі «Залатая шайба» на прызы Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь у малодшай узроставай групе.

На працягу пяці дзён за залатыя ўзнагароды турніру змагаліся каманды «Мухавец» (Пружанскі раён, Брэсцкая вобласць), «Адзінства» (Чыгуначны раён, Віцебск), «Вымпел» (Чыгуначны раён, Гомель), «Парус» (Салігорскі раён, Мінская вобласць), «Юнацтва» (Астравецкі раён, Гродзенская вобласць), «Партызан» (Партызанскі раён, Мінск), «Тарпеда» (Кастрычніцкі раён, Магілёў) і расійская дружына «Судагароца», якая ўдзельнічала па-за конкурсам і праводзіла дуэль за сёмае месца.

Турнір праходзіў на льядовай арэне Салігорска, дзе каманды прадаманстравалі не толькі любоў да хакея, але і сапраўдную стойкасць, волю і жаданне перамагчы. Спаборніцтвы праходзілі пры поўных трыбунах, дзе не толькі бацькі і блізкія хакеістаў, але і аматары хакея падтрымлівалі юных спартсменаў. У матчы за 3-е месца сустраліся каманды «Вымпел» і «Парус», і перамогу з лікам 4:1 атрымалі гамельчане. У барачбе за «золата» турніру каманда «Адзінства» ўпэўнена абгуляла «Партызан» з разгромным лікам 13:4.

Па традыцыі ўсё ўдзельніц турніру атрымалі памятных падарункі і сувеніры ад Прэзідэнтскага спартыўнага клуба, а пераможцы і прызёры — кубкі ад кіраўніка дзяржавы, а таксама медалі, дыпломы і каштоўныя падарункі ад куміраў шматлікіх прыхільнікаў хакея — гульцоў салігорскага «Шахцэра». Максім Балчаньнік і Аляксей Фіменка павіншавалі юных хакеістаў на цырымоніі ўзнагароджвання.

Лепшым варатаром турніру прызнаны Ілья Крылоў (каманда «Судагароца», Расія), лепшым нападчыком — Аляксей Салаўёў («Адзінства»), лепшым абаронцам стаў Ілья Карэнька («Парус»), лепшым бомбардзірам — Аляксандр Мароз («Адзінства»). Па выніках турніру ў пяцікроў лепшых увайшлі Аляксей Засім («Мухавец»), Аляксандр Букель («Юнацтва»), Ягор Ансімаў («Вымпел»), Антон Максімаў («Тарпеда») і Дзімітры Русаў («Судагароца»). Спецыяльны прыз атрымала і адзіная ўдзельніца турніру — капітан каманды «Партызан» Карына Шыпіцкая.

Нагадаем, што стафэйў у Салігорска пераймае Баабруйск. З 22 па 26 сакавіка хакеісты эстафетнай узроставай групы будуць выявляць наймацнейшага на льядовай пляцоўцы «Баабруйск-Арэнь». Цырымонія адкрыцця фіналу спаборніцтваў адбудзецца сёння ў 12 гадзін.

Алена КРАВЕЦ.

ЛЕЛЬЦЫКІ ЧЭМПІЯНАТ

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

Калі вы падпісаліся на газету «Звязда» на II квартал або 1-е паўгоддзе 2010 года — запаяніце картку ўдзельніка, вырайце і дасылайце яе да 9 красавіка ў рэдакцыю на адрас: 220013, Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10А.

Падпісчык можа выйграць электрачайнікі, DVD-прайгравальнікі, тэлевізары, печ ЗВЧ і кухонны камбайн. Розыгрыш прызоў адбудзецца 13 красавіка 2010 г., вынікі публікуюцца ў газеце «Звязда» па 21 красавіка 2010 г.

Дастаўку прызоў ажыцвяляе рэдакцыя. Атрымаць прыз можна самастойна ў рэдакцыі па 30 чэрвеня 2010 г. пры падачы квітання ад падпісцы на «Звязду» на II квартал або 1-е паўгоддзе 2010 года і пашпарта. Пасля 30 чэрвеня выдача прызоў спыняецца і прэзэнці падпісчыкаў не прымаюцца.

Правілы гульні чытайце ў газеце «Звязда» за 02.03.10.

Тэрмін правядзення гульні — з 2.03.10 па 30.06.10.

Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі № 1639 ад 26.02.10, выдана Міністэрствам гандлю РБ.

8 Картка ўдзельніка — падпісчыца «Звязды» на II квартал або 1-е паўгоддзе 2010 года

Прозвішча, імя, імя па бацьку

Падпіска аформлена і аплачана ў

(адрэс сувязі)

на II кв. або 1-е паўг. 2010 года

Жатні адрас і тэлефон

(індэкс)

Удачы ў розыгрышы!

Беларускае «HALLO» ды deutsche «ДЗЯКУЙ»

Не адзін ужо год механіка-матэматычны факультэт супрацоўнічае з Магдэбургскім універсітэтам. Дзякуючы гэтай супрацоўніцтву ў нямецкіх студэнтаў ёсць магчымасць хоць бы раз у жыцці павябываць у самым цэнтры Еўропы, а ў беларусы — наведваць радзіму славуціх братоў Грым.

Гэты год, вядома ж, не стаў выключэннем.

Беларусы — народ гаспадары. Ці сапраўды так або гэта проста павешаныя ярлыкі, вырашайце самі, а пакуль пагодзімся, што гаспадары. Мы людзі з мехмата (факультэта Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта), з-за мяжы не прыезджалі, значыць мы — беларусы, а таму людзі гаспадары.

Ну а чым можа сустраскаць гаспадары мехмат сваіх гаспадары, як не хлебам-соллю? Хлеба-солі можа й не было, а вась па магчымасці са сваёй «хлебасольнай» праграмай, насачынай які навуцальна-абавязковай часткай, так і займальным адпачынкам, беларусыя мехматаўцы паспрабавалі, які заўсёды, не падвёсці. Дарэчы, дзякуючы менавіта «абавязковай» частцы, я і меў магчымасць так ці гэтак пакантактаваць з нашчадкамі Бісмарка. Можна, наопака, менавіта матэматычнага, для сябе я нічога і не адкрыў, але ж затое ўпэўніўся ў тым, пра што раней мог толькі здагадавацца, але ж да канца не асэнсуюваць.

Але пра гэта крышчучу ніжэй.

Дык які ж уражанні ў нашых нямецкіх калегаў ад першых дзён візіту? Ім, як і ўсім гаспадары нашасе сталіцы, спадабаўся Мінск. Яны называлі яго сапраўды еўрапейскім горадам, але, на вялікі жаль, не казалі ані слова пра ягоны ўласна-беларускі рысы: наведлі не бачылі... А ці маглі? Гулялі ў бильярд, наведлі Нацыянальную бібліятэку.

Адчулі на сабе подых беларускае вёскі, дзе, безумоўна, іх частавалі нечым смачным. Паводле кніх ка словаў: «Шкада толькі, што было ўсяго грамаў 50».

Але гэта ўсё агульняе словы ды частковыя ўражанні, народжаныя ў сітуацыях, пры якіх я асабіста не прысутнічаў, таму мне цяжка даваць ім сваю ацэнку.

А вась па іхняй прэзэнцыі я быў. Там з імі я і пазнаёміўся. Прэзэнцыя была падзеленая на дзве часткі. У першай паказвалася, што ўсе тыя формулы, якія мы атрымоўваем ды якія карыстаем у матэматыцы, фізіцы, хіміі, можна перанесці на рэальнае жыццё. Там жа на пэўным прыкладзе даказвалася, што тэхнічныя дысцыпліны — гэта не толькі проста навукоўцаў ды тых, хто любіць напружваць свае мазгі, але і карысная рэч, шмат у чым дзякуючы якой цяпер мы ездзім па зямлі, даследуем акіяны,

Да нас прыедуць немцы, Скажам ім «HALLO», Каб пасля візіту Яны казалі «ДЗЯКУЙ».

спазнаём нябёсы, а не хаваемся ў пячоры і не ловім чарговыя абед.

Нямецкі прафесар спрабаваў на нямецкай мове данесці да нешматлікай мехматаўскай аўдыторыі, што жыццё і навука непадзельныя. Казаў ён вельмі павольна, не спяшаючыся, падкрэслваючы кожнае слова (за што сапраўды прафесару асобны рэспэкт)... Але ж пасля школы мы не заўбоды нават з англійскай, міжнароднай мовай на іх... а тут яшчэ па-нямецку... (Усё адно са сваімі «калегамі» мы размаўлялі на ламаанай англійскай.)

У другой частцы нашы госці прэзентавалі свой факультэт. Мяне ўразіла падобнасць (у сэнсе умоў) іхняй аўдыторыі да нашых: вокны, парты і г.д. — што яны, дарэчы, і пацвердзілі, калі я іх пра гэта спытаў. Вось тут я і зразумюў тое, пра што ўзгадваў вышэй, дакладней будзе сказаць, што да мяне ўсё ж такі дайшло:

...што Еўропа — гэта не проста прыбраныя цэнтры гарадоў з хмарачосамі, унікальнай архітэктурай з помнікамі нацыянальнымі героям, не толькі непасрэдавая культура разам з павагай да індывіда. Далёка не ўсюды там даступныя крэдыты або, як у Германіі, амаль што ўсе бюджэтная адукацыя (калі трэба плаціць, дык не так і шмат: 1000 еўра, мо трохачкі больш за 3,6 мільярд беларускіх рублёў, але ж і заробак там, загідаўся, нашмат вышэйшы).

...што Еўропа — гэта не проста прыгожая фотка, якой дастаткова прывабіць, каб ты адразу апынуўся яе дог.

...што гэта яшчэ і звычайныя людзі, якія ўласцева нервавацца перад выступленнем і якія часам, як і мы, не ведаюць, як сказаць па-англійску, каб ты іх зразумюў.

Гэта людзі з Магдэбурга, Германіі, з самае што ні на ёсць Еўропы. А мы?

А што мы... Мы — гэта Еўропа. Толькі часта нам ярка і бракуе асасавання гэтага. Нездарма на апошняй старонцы нямецкай прэзэнцыі побач з нямецкім «DANKЕ» было беларускае «ДЗЯКУЙ». Яны разумеюць, а нам гэтага разумення якраз і не хапае. Дзякуючы мехмату я гэтак разумею атрымаў.

Дзякуй, мехмат. Дзякуй, БДУ. Прыемнае не на словах адчуваць сябе цапнікай чагосьці, чым можна ганарыцца. Будзьма спадзявацца, што хутка прыйдзе час — а гэта залежыць толькі ад нас, — калі не толькі мы, беларусы, будзем мець шанц вывучыцца ў Германіі, а магчыма і нямецкія хлопцы і дзядзючкі будуць змагацца за беларускія прыехачы да нас, хоць бы на паўгода сюды, у самае сэрца Еўропы, у БЕЛАРУСЬ.

Аляксандр НОВІКАЎ.

Хочаце — верце...

АДЗІНАЦЦАЦЬ САКРЭТАЎ ДАЎГАЛЕЦЦА

Ні для каго не сакрэт, што працягласць чалавечага жыцця на 25 працэнтаў залежыць ад спадчыніцы і на 75 — ад лад жыцця (рэжым харчавання, актыўнасць, адпачынак і г.д.). Таму вучоўня вырашылі склаці спіс рэкамендацый, выкаваючы якія можна лёгка падоўжыць сабе жыццё.

ПУНКТ ПЕРШЫ — яблык, якія падаўжаюць маладосць. Брытанскія вучоўня з Інстытута даследавання ежы выявілі, што рэгулярнае ўжыванне яблыкаў робіць жыццё даўгажыўшым. Спецыялісты знайшлі ў гэтых пладах эпідэкатэін — рэчыва, падобнае па ўздзеянні на поліфенолы злэнагана. Яно вяртае эластычнасць сценкам крывяносных сасудаў, у выніку чаго палпаюцца работа сэрца і цыркуляцыя крыві, павялічваецца імунітэт. Навукоўцы абследавалі добраахвотнікаў, якіх з года ў год штодня ўжывалі ў ежу яблык. Аказалася, што іх сардэчна-сасудзістая сістэма была на 17 гадоў маладзейшай, чым «чалася ў адпаведнасці з іх пашпартным узростам.

ПУНКТ ДРУГІ — горкі шакалад. Еўрапейскія дэрматологі правялі даследаванне і ўстанавілі, што некалькі долек горкага шакаладу, калі з'ядваць іх штодня, радухляюць з'яўленне маршчыні і змяняюць рызыка захворвання на рак скуры. Прычына, відавочна, ў флаванойдах — карысных рэчывах, якія знаходзяцца ў какава-бабах. Неабходна канцэнтравана флаванойдаў менавіта ў горкім шакаладзе, дзе какавы боньш 70 працэнтаў.

ПУНКТ ТРЭЦІ — зярніны алеі. Рэчывы-антыаксіданты абараняюць нашы клеткі ад свабодных ра-

дыкалаў, якія з'яўляюцца ў выніку перапрацоўкі ўсяго таго, што паступае ў наш арганізм. З узрастаннем свабодныя радыкалы назапашваюцца і пачынаюць «разбураць» усё вакол сябе. Не так даўно эксперты высветлілі, што эфектыўнымі антыаксідантамі могуць быць зярніны алеі, якія змашчаюцца ў вострых прыправах. Высветлілася: калі эфіры алеі дадаваць у пітную ваду, гэта змяняе рызыка развіцця анкалагічных захворванняў.

ПУНКТ ЧАЦВЕРТЫ — інтынае жыццё. Падчас заняткаў сэксам у арганізм выпрацоўваюцца гармоны, якія заглашчваюць паўчыц адзіноці і дапамагаюць спраўляцца са стрэсам. Аднак амаладзьянае ўздзеянне праўляюцца толькі пры рэгулярным палавым жыцці.

ПУНКТ ПЯТЫ — усёбараванне. Амерыканскія даследчыкі лічаць, што чалавеку, які імкнецца быць маладым як мага даўжэй, трэба найперш навуцчыцца прабацьца. Псіхологі прывялілі некалькі гадоў вывучэнню прычын, чаму вероўчыя і людзі жыццё даўжэй атэстаў, і прыйшлі да высновы: справа — ва ўмёнай дараваць крыві, яго дапамагае вернікам лягчэй выходзіць са стрэсу.

ПУНКТ ШОСТЫ — фізічная актыўнасць. Умераныя, але рэгулярныя фізічныя нагузкі змяняюць узровень халестэрыну ў крыві, і гэта навукова даказаны факт. Я вядома, менавіта з павышэннем «дрэнага» халестэрыну звязана развіццё атэрасклерозу сасудаў, ішчмічнай хваробы сэрца, каранарнай хваробы сэрца і інфаркту міякарда, таму бэ фізікультуры працяглая маладосць немагчыма.

ПУНКТ СЭМЫ — разумная

жонка. У мужчын, лічач шведскія спецыялісты, ёсць даволі прыемны спосаб падоўжыць сабе жыццё. Вывучыўшы тое, як жыўць розныя сямейныя пары, яны выявілі, што працягласць жыцця мужч.у напрума залежыць ад раўнавагі інтэлекту і ўзроўню адукаванасці іх жонак. Пры гэтым разумовае здольнасці мужчын ніякай ролю не граюць.

ПУНКТ ВОСЬМЫ — рух. Дзя таго, каб захавачь маладосць, рэгулярна наведваць спартзалу мала — трэба быць увесь час у руху, актыўна крочыць па жыцці, упэўнены медыкі. Пры гэтым вага чалавека ў падзельным выпадку не мае асаблівага значэння.

ПУНКТ ДЗЯВЯТЫ — натуральная кава. Рэгулярнае ўжыванне гэтага напоя — добрая прафілактыка раку прастаты. Урачы з Гарвардскага медыцынскага каледжа ўстанавілі, што ў мужчын, якія штодня п'юць каву, пухлыня прастаты сустракаюцца прыкладна на 60 працэнтаў радзей.

ПУНКТ ДЗЯСЯТЫ — паўна-вартсны сон. Калі жанчына спыць менш васьмі гадзін у суткі, у яе павялічваецца рызыка развіцця захворванняў сэрца. Прычына ў тым, што рэгулярнае недасыпанне вядзе да павелічэння ў крыві жанчыны высокакальцінага працэнтаў, які выклікае сардэчна-сасудзістыя паталогіі.

ПУНКТ АДЗІНАЦЦАТЫ — умеранае харчаванне. Паводле слоў дыетологаў, варт а адваць перавагу расліннай ежы, аднак ад прадуктаў жыўельнага паходжання таксама не трэба адмаўляцца, інакш гэта негатыўна адаб'ецца на здароўі.

Падрыхтавала Аляксандра КАЗАРЫНА.

ІНТЭРНЭТ-ЗАЛЕЖНАСЦЬ: ХВАРОБА ЦІ ВИДУМКА?

Як паведамае The Times, у Лондане адкрылася першая ў Вялікабрытаніі спецыялізаваная клініка для дзядзёў і падлеткаў, залежных ад інтэрнэту і відэагульні. Пра стварэнне клінікі для інтэрнэ-залежных на сваёй базе заявіла прыватная псіхіятрычная бальніца. Яе кіраўнік вырашыў аказаць падобныя паслугі пасля шматлікіх сігналаў ад бацькоў, якіх непакоіла празмернае захапленне іх дзядзёў інтэрнатам, відэагульнямі і залежнасцю ад мабільных тэлефонаў.

Мяркуюцца, што клініка будзе прымаць пацыентаў

Міністэрства сувязі і інфарматызацыі Рэспублікі Беларусь

АБАНЕМЕНТ на газету «Звязда» з бясплатнымі ўкладанымі: «Чырвоная змена», «Месце самонаравленне», «Крына здароўя», «Жырандоля», «Купля лешае!» «Наступерак чарнобылю» на 2010 год па месцах

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Каму Куды (прозвішча, ініцыялы)

(адрас)

ПЛЮСЫ І МІНУСЫ ВЯЛІКАЙ ВАДЫ

ЧАГО ЧАКАЦЬ АД БУДАЎНІЦТВА НЯМНОЎСКОЙ ГЭС?

УРУП «Гроднаэнерга» адбылося абмеркаванне з насельніцтвам горада п'ятнаццаці будаўніцтва і ўплыў на наваколнае асяроддзе Нямноўскай ГЭС. Наглядчыца на анонсы грамадскіх сходаў у мясцовых СМІ, ахвотны разабрацца ў тых ці іншых аспектах, звязаных з размяшчэннем на Нёмане новай гідралектравыстанцыі, аказалася няшмат. У зале пераважалі спецыялісты і журналісты, якія прыйшлі па сваім службовым абавязку. Што расчаравала аднаго з арганізатараў грамадскіх слуханняў, начальніка службы перспектываў развіцця РУП «Гроднаэнерга» Віктара Мікуліча. Асабліва на фоне вялікай цікавасці, праўдзіннай, паводле яго слоў, насельніцтвам у Зэльве падчас наяднага абмеркавання пытанняў будаўніцтва вугальнай электрастанцыі.

Зрэшты, не ўсё вымяраецца колькасцю удзельнікаў мерапрыемства. Нешматлікія гараджане, якія прадстаўлялі на слуханнях у «Гроднаэнерга» грамадскасць, правялі сябе людзьмі зацікаўленымі, неабыякавымі, якія хварэлі не толькі за свае асабістыя інтарэсы, але і за будучыню рэгіёна. А спецыялісты, якія адказвалі на пытанні, ніводнага разу не сказалі, што тых ці іншых факты, маўляў, не для шырокай аўдыторыі.

Вось толькі некаторыя ключавыя моманты.

Зусім не новая ідэя

Яшчэ ў 80-я гады мінулага стагоддзя быў праект будаўніцтва сямі гідралектравыстанцаў на Нёмане, аднак з распадам СССР гэта тэма была «на паліцы». І ўсё цяпер яна вяртаецца на парадак дня суверэннай краіны Беларусі. Гэта тлумачыцца неабходнасцю змяншэння залежнасці ад закупкі традыцыйных відаў паліва ў Расіі за кошт мясцовых рэсурсаў і, у прыватнасці, развіцця гідрэнергетыкі. Тым больш што на цяперашні час у краіне выкарыстоўваецца ўсёго некалькі працэнтаў ад агульнага аб'ёму прыдатных для гэтага водных рэсурсаў.

Адной з першых «ластавак» у гэтым кірунку стала Гродзенская ГЭС магутнасцю 17 мегават вышэй па цяжын Нёмана ў раёне вёскі Шацшынава, якая цяпер будзе і павінна быць уведзена ў эксплуатацыю ў 2011 годзе. А на ступні крок — Нямноўская ГЭС з усталяванай магутнасцю каля 22 мегават і максімальным перападам паміж верхнім і ніжнім узроўнямі плошчы 9 метраў. Маркуецца, што ў сярэдні год па воднасці год яна будзе вырабляваць 113 млн кВт. г. электраэнергіі. Кошт будаўніцтва — 110—120 мільярд даўлараў.

Ацэнка ўздзеяння на наваколнае асяроддзе Нямноўскай

нязначным. З літоўскім бокам будаўніцтва станцыі ўзгоднена. А наколькі «ўзгоднены» гэты праект з прыродай, прадстаўнікамі флоры і фаўны?

Некаторыя расліны перасадзяць, а шкоды рыбным запасам не пазбегнуць

У непасрэднай блізкасці ад будучай плошчы ГЭС размешчаны распушчаныя ландшафтны заказнік «Гродзенская пушча». Там вылучана каля тысячы відаў саудзістых раслін, 26 якіх уключана ў Чырвоную кнігу Беларусі, напрыклад, гарацкая крыжападобная, шпакіны чарлічы, пугарэвнік Фішара. Каб не страціць папуляцыю гэтых «насельнікаў» на берагах Нёмана, прадуладжаны мерапрыемствы па іх перасадцы.

Што, на жаль, неамячма зрабіць у дачыненні да асабліва каштоўных лясоў (на плошчы 24,3 гектара), якія цалкам знікнуты пры стварэнні вадасховішча. Да таго ж, пры ўзв'язненні узроўню вады ў Нёмане будучы запаленыя нізкі многіх малых рэчак і ручаёў, якія характарызуецца ключавой падзарадкай і да сёння застаюцца ў натуральным стане з рэдкімі відамі водных і калывальных раслін — вераніка ключавая, залозніца крылатая, паручышніца водная, шаўкушнік імжападобны.

А воль праблем для птушак (зону ўплыву ГЭС насяляюць 10 відаў — «чыраванакіжнікі»: вялікі крахаль, чорны бусел, вялікая белая чапля, арлан-белахвост, чырвоны каршун, трохпалыцы дзвель і іншыя) не прагназуюцца. Наадварот, для большасці з іх умовы пражывання як у гнездавы перыяд, так і на зімоўцы пасля стварэння вадасховішча палепшацца. Паводле ацэны ўплыву ГЭС на біяразнастайнасць, няма чаго «хвалюцца» і такім ахоўным відам насаякомых, як жуль шэрэнга, жуль вялікага, страказа імператар-дарозчык.

Куды больш праблематычная сітуацыя будзе для рыбы, якой на ўчастку ракі ў зоне размяшчэння Нямноўскай ГЭС на сёння 27 відаў. Негаўны ўплыў размяшчэння гідралектравыстанцыі, звязаны з істотным змяненнем хуткасці цячэння вады

Фота Яўсёфа ФАЮКОВІЧА

ў верхнім узроўні плошчы, адаб'ецца ў асноўным на расцілінных відах (быстрэнка, жэрэ, галавень, вусач, рыбец (сырць), падуш, ялец, галец). Яны нерасцягваюцца на хуткатоках, перахатах і таму будучы перамяшчацца ў вярхоўе вадасховішча, дзе захавана частка прыдатных для іх умоваў. Альбо зусім пакінуць зону падпору вадасховішча. Горшы стане тым відам рыбаў, што адкладваюць ікру на камяніцы ці пясчана-гравійны субстрат.

Агульна ацэнка рыбагаспадарчых страў у ходзе будаўніцтва Няманскай ГЭС (шкода, звязаная з гібеллю рыбаў, зніжэннем прадукцыйнасці шэрагу папуляцый і выніку страты альфа пагаршэння умоваў для жыцця і размнажэння) складае прыкладна 1,2 мільярда рублёў.

Дарэчы, у выніку будаўніцтва плошчы Каўнаскай ГЭС прахадныя віды рыбы ў Нёман на тэрыторыі Беларусі практычна не трапляюцца. Аднак цяпер не выключана, што літоўцы пабудуюць рыбаход і тады адпаведна збудаванні могуць з'явіцца і ў створы плошчы Нямноўскай ГЭС.

Зрэшты, будаўніцтва гідралектравыстанцыі самім непасрэдным чынам закране інтарэсы не толькі прадстаўнікоў расліннага і жывёльнага свету на гэтай тэрыторыі, але і людзей.

Не абараніць, а перасяліць?

У зону запалення пры будаўніцтве Нямноўскай ГЭС трапляюцца 42 жылыя дамы, 20 гаспадарчых пабудов і шэраг садоўных участкаў. І самае праблемнае месца — каля ахоўным відам насаякомых, як жуль шэрэнга, жуль вялікага, страказа імператар-дарозчык.

Куды больш праблематычная сітуацыя будзе для рыбы, якой на ўчастку ракі ў зоне размяшчэння Нямноўскай ГЭС на сёння 27 відаў. Негаўны ўплыў размяшчэння гідралектравыстанцыі, звязаны з істотным змяненнем хуткасці цячэння вады

Ну і ну!

ДЫЗПАЛІВА КРАЎ... ВАРТАЎНІК

У пачатку сакавіка са складскога памяшкання ў вёсцы Пескі Шчучынскага раёна будаўніцтва дзена вялікая калядзец дызельнага паліва. Пад падазрэннем трапіў 20-гадовы вартуаўнік гэтага сельгаскааператыва, які дзакжур'ў у тую ноч. Дарэчы, на працы ў гаспадарыні адбываў пакаранне за крадзеж.

Паводле інфармацыі начальніка аддзела крмінальнага вышукі Шчучынскага РАУС маёра міліцыі Андрэя Якусіка, усё пачалося з крадзежу дваццаці літраў саларкі, якімі малыды чалавек запраўляў аўтамабіль свайго знаёмка. І, як кажуць, пайшло-паехала, узамен на грошы і розныя паслугі. Уначы вартуаўнік сам улазаў дзверы ў складскога памяшканне і з дапамогай помпы стаў адпампоўваць дызпаліва ў тэру саўдзельніка злячываньня.

Барыс ПРАКОПЧЫК.

ЗНІКЛА КАСМЕТЫКА: 160 КІЛО!

3 прыпаркаванай машыны нехта ўмудрыўся выкрасці 49 скрый тэуы для веек

Замежнае прадпрыемства, якое займаецца продажам касметыкі, атрымала чарговую партыю тавару: апошні быў загрузаны ў машыну, якую пакінулі на час на вуліцы Бабушкіна дамо 39 у Мінску.

Як расповіў карэспандэнту «Звязды» прас-афіцэр Кастрычніцкага РУУС Сяргей Чабатароў, работнікі прадпрыемства прыйшлі за касметыкай праз суткі, аднак былі непрыемна ўражаныя, бо ўвесь груз знік. Камусьці удалося, не выклікаючы падзазрэння, украсці тавару на агульную суму больш за 81 мільён рублёў. Праваахоўнікі цяпер займаюцца пошукам аматара прыгажосці.

Ігар ГРЫШЫН.

У суд Кобрынскага раёна Брэскай вобласці паступіла заява аб прызнанні адсутным бяд вестак КУХЕЛЬНАГА Юрыя Іванавіча, 21 лістапада 1953 года нараджэння, ураджэнца г. Кіева, Украіна, апошняе вядомае месца жыхарства — г. Кобрын, вул. Сявядрова, д. 39.

Просьба да ўсіх грамадзян і юрыдычных асобаў, якія маюць звесткі аб месцы знаходжання Кухельнага Ю.І., паведаміць і суду Кобрынскага раёна на працягу двух месяцаў з дня апублікавання аб'явы.

У суд Докшыцкага раёна Віцебскай вобласці паступіла заява аб аб'яўленні адсутным бяд вестак грамадзяніна СІКНЕВІЧА Эдуарда Уладзіміравіча, 07.02.1968 года нараджэння, ураджэнца в. Жарскай Пастаўскага раёна Віцебскай вобласці. Апошняе вядомае месца жыхарства — г.п. Лынтупы, вул. Галубоўка, 89 Віцебскай вобласці.

У сувязі з гэтым просьба да ўсіх грамадзян і юрыдычных асобаў, якія маюць звесткі пра Сікневіча Эдуарда Уладзіміравіча, паведаміць і суду Докшыцкага раёна Віцебскай вобласці на працягу двух месяцаў з моманту апублікавання аб'явы.

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛЯХ И УБЫТКАХ с 01 января 2009 г. по 31 декабря 2009 г.

Наименование показателей	Код строки	За отчетный период		За аналогичный период прошлого года
		2	3	
I. ДОХОДЫ И РАСХОДЫ ПО ВИДАМ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ				
Выручка от реализации товаров, продукции, работ, услуг	010	216,35	-	-
Налоги и сборы, включаемые в выручку от реализации товаров, продукции, работ, услуг (за вычетом налогов и сборов, включаемых в выручку) (010-011)	011	34,84	-	-
Выручка от реализации товаров, продукции, работ, услуг (за вычетом налогов и сборов, включаемых в выручку) (010-011)	020	181,51	-	-
Справочно: из строки 010 сумма государственной поддержки (субсидий) на покрытие разницы в ценах и тарифах	021	-	-	-
Собстоимостью реализованных товаров, продукции, работ, услуг	030	123,33	-	-
Валовая прибыль (020-021-030)	040	58,18	-	-
Управленческие расходы	050	-	-	-
Расходы на реализацию	060	-	-	-
ПРИБЫЛЬ (УБЫТОК) от реализации товаров, продукции, работ, услуг (020-030-050-060)	070	58,18	-	-
II. ОПЕРАЦИОННЫЕ ДОХОДЫ И РАСХОДЫ				
Операционные доходы	080	6,36	-	-
Налоги и сборы, включаемые в операционные доходы	081	-	-	-
Операционные доходы (за вычетом налогов и сборов, включаемых в операционные доходы) (080-081)	090	6,36	-	-
В том числе: проценты к получению	091	5,14	-	-
доходы от участия в создании (учредительстве) других организаций	092	-	-	-
доходы от операций с активами	093	-	-	-
прочие операционные доходы	099	1,23	-	-
Операционные расходы	100	1,23	-	-
В том числе: проценты к уплате	101	-	-	-
расходы от операций с активами	102	-	-	-
прочие операционные расходы	109	1,23	-	-
ПРИБЫЛЬ (УБЫТОК) от операционных доходов и расходов (090-100)	120	5,14	-	-
III. ВНЕРЕАЛИЗАЦИОННЫЕ ДОХОДЫ И РАСХОДЫ				
Внерезервационные доходы	130	1,59	-	-
Налоги и сборы, включаемые во внереализационные доходы	131	-	-	-
Внерезервационные доходы (за вычетом налогов и сборов, включаемых во внереализационные доходы) (130-131)	140	1,59	-	-
Внерезервационные расходы	150	1,85	-	-
ПРИБЫЛЬ (УБЫТОК) от внереализационных доходов и расходов (140-150)	160	-0,26	-	-
ПРИБЫЛЬ (УБЫТОК) (±070±120±160)	200	63,06	-	-
Расходы, не учитываемые при налогообложении	210	0,55	-	-
Доходы, не учитываемые при налогообложении	220	-	-	-
ПРИБЫЛЬ (УБЫТОК) до налогообложения (±200-210-220)	240	63,61	-	-
Налог на прибыль	250	13,51	-	-
Прочие налоги, сборы из прибыли	260	1,28	-	-
Прочие расходы и платежи из прибыли	270	7,31	-	-
ЧИСТАЯ ПРИБЫЛЬ (УБЫТОК) (200-250-260-270)	300	40,95	-	-
Справочно (из строки 300): сумма предоставленной льготы по налогу на прибыль	310	7,31	-	-
Прибыль (убыток) на акцию	320	0,005	-	-
Количество прибыльных организаций / сумма прибыли	330	-	-	-
Количество убыточных организаций / сумма убытка	340	-	-	-

Показатель	Код	За отчетный период		За аналогичный период предыдущего года	
		2	3	4	5
Штрафы, пени и неустойки, признанные ими по которым получены решения суда (арбитражного суда об их взыскании)	350	-	-	-	-
Прибыль (убыток) прошлых лет	360	-	-	-	-
Возмещение убытков, причиненных неисполнением или ненадлежащим исполнением обязательств	370	-	-	-	-
Курсовые разницы по операциям в иностранной валюте	380	1,59	1,30	-	-
Списание дебиторских и кредиторских задолженностей, по которым истек срок исковой давности	390	-	-	-	-
Прочие доходы и расходы	400	-	0,55	-	-
ИТОГО	500	1,59	1,85	-	-

Руководитель: И.А. Кистень
Главный бухгалтер: В.В. Романчук
27 января 2010 г.

Совместное открытие акционерного общества «ФЕРЕЙН-ГРУПП»

Учетный номер платёжника: 191088336
Адрес: Республика Беларусь, г. Минск, ул. Энгельса, д. 34а, к. № 206а
Единица измерения: млн руб.

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 1 января 2010 г.

Активы	Код строки	На начало года		На конец отчетного периода
		3	4	
I. ВНЕОБОРОТНЫЕ АКТИВЫ				
Основные средства:				
первоначальная стоимость	101	-	7,40	
амортизация	102	-	0,18	
остаточная стоимость	110	-	7,22	
Нематериальные активы:				
первоначальная стоимость	111	-	0,51	
амортизация	112	-	0,13	
остаточная стоимость	120	-	0,38	
Доходные вложения в материальные ценности:				
первоначальная стоимость	121	-	-	
амортизация	122	-	-	
остаточная стоимость	130	-	-	
Вложения во внеоборотные активы	140	-	-	
В том числе: незавершенное строительство	141	-	-	
Прочие внеоборотные активы	150	-	-	
ИТОГО по разделу I	190	-	7,59	
II. ОБОРОТНЫЕ АКТИВЫ				
Запасы и затраты	210	-	3,41	
В том числе: сырье, материалы и другие аналогичные активы	211	-	0,08	
животные на выращивании и откорме	212	-	-	
затраты в незавершенном производстве и полупробытки	213	-	-	
расходы на реализацию	214	-	-	
готовая продукция и товары для реализации	215	-	-	
товары отгруженные	216	-	-	
выполненные этапы по незавершенным работам	217	-	-	
расходы будущих периодов	218	-	3,33	
прочие запасы и затраты	219	-	-	
Налоги по приобретенным товарам, работам, услугам	220	-	0,55	
Дебиторская задолженность (платежи по которой ожидаются более чем через 12 месяцев после отчетной даты)	230	-	-	
В том числе: покупателей и заказчиков	231	-	-	
прочая дебиторская задолженность	232	-	-	
Дебиторская задолженность (платежи по которой ожидаются в течение 12 месяцев после отчетной даты)	240	-	36,23	
В том числе: покупателей и заказчиков	241	-	36,23	
поставщиков и подрядчиков	242	-	-	
по налогам и сборам	243	-	-	
по расчетам с персоналом	244	-	-	
разных дебиторов	245	-	-	
прочая дебиторская задолженность	249	-	-	
Расчеты с учредителями	250	-	-	
В том числе: по вкладам в уставный фонд	251	-	-	
прочие	252	-	-	
Денежные средства	260	53,00	120,09	
В том числе: денежные средства на депозитных счетах	261	-	114,98	
Финансовые вложения	270	-	-	
Прочие оборотные активы	280	-	-	
ИТОГО по разделу II	290	53,00	160,27	
БАЛАНС (190 + 290)	300	53,00	167,87	

Выдержки из информации об открытом акционерном обществе и его деятельности по состоянию на 1 января 2010 г.

5. Количество акционеров, всего — 3, в том числе юридических лиц — 0, физических лиц — 3.

6. Информация о дивидендах и акциях:

Наименование показателя	Единица измерения	За отчетный период	За аналогичный период прошлого года
Начислено на выплату дивидендов в данном отчетном периоде	миллионов рублей	0	0
Дивиденды, приходящиеся на одну акцию (включая налоги)	рублей	0	0
Обеспеченность акция имуществом Общества	тысяч рублей	15,73	9,97
Количество простых акций, находящихся на балансе Общества	штук	0	0

7. Информация о задолженности (только в составе годового отчета):

Наименование показателя	Единица измерения	За отчетный период	За аналогичный период прошлого года
Просроченная дебиторская задолженность	миллионов рублей	0	0
Просроченная кредиторская задолженность	миллионов рублей	0	0

9. Среднесписочная численность работающих (человек) — 4.

10. Основные виды продукции или виды деятельности, по которым получено двадцать и более процентов выручки от реализации товаров, продукции, работ, услуг (только в составе годового отчета): 74140, консультирование по вопросам коммерческой деятельности и управления

ИТОГОВАЯ ЧАСТЬ АУДИТОРСКОГО ЗАКЛЮЧЕНИЯ по бухгалтерской отчетности

АУДИТОРСКАЯ ОРГАНИЗАЦИЯ:

Совместное общество с ограниченной ответственностью «Правильная компания».

Место нахождения: 220007, г. Минск, ул. Могилевская, 43а, 3 этаж.

Свидетельство о государственной регистрации: Решение Минского горисполкома от 12.01.2008, № 22, в Едином государственном реестре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей аудиторская организация зарегистрирована за № 190682919.

УНП — 1906829

Шчаслівыя ўладальнікі звяздоўскіх прыз — брасцкія кіяскеры Ларыса АНДРУШЧАК, Ала БАХАРАВА і Ніна ЦЭБРУК (злева направа).

Начальнік Брасцкага РВПС Валяціна ПУХ з задавальненнем перадае прыз — фотаблом А. Клешчука — у рукі пашталёна АПС № 23 Надзеі СЕЛІВОНК.

БРЭСТЧЫНА: ЗАЎСЁДЫ СА «ЗВЯЗДОЮ»

(Заканчэнне. Пачатак у нумары за 23 сакавіка.) Гаворачы пра распаўсюджванне газет, ні ў якім разе нельга абсціць бокам і супрацоўнікаў «Белсаюздруку», у больш простым разуменні — прадаўцоў газет у кіёсках і спецыялізаваных магазінах. Эпіцэнтрам па падвядзенні вынікаў сумеснага конкурсу «Лепшаму кіяскеру — звяздоўскі прыз» стала аддзяленне «Брэстбласаюздруку». Яго кіраўнік Васіль Марэйка з задавальненнем адзначае, што звяздоўскія прyzы брасцкім кіяскерам — гэта не толькі актыўная работа па продажы газеты «Звязда», але і ў нейкай ступені крок да захавання і развіцця роднай мовы сярод жыхароў рэгіёна. Васіль Мікалаевіч выказаў упэўненасць: калі «Звязда» будзе займаць такую ж актыўную пазіцыю ў адносінах да распаўсюджвання газеты, то і работнікі «Брэстбласаюздруку» ў дагу перад адзіным годзінным беларускамоўным выданнем не застануцца. Яго аптызм падзялілі кіяскеры Ніна Цэбрук, Ларыса Андрушчак і Ала Бахарова, якія атрымалі ў якасці прызам адпаведна кухонны блендар, электрачайнік і насценны гадзіннік з фірменным лагатыпам «Звязды». Заканчэнне візіту ў Брест адбылося на галоўным вузле паштовай сувязі. Яго кіраўнік Валяціна Пух мы перадалі прыз за трыццаць месяцаў — фотаблом «Пад небама Беларусі» для пашталёна АПС № 23 г. Бреста Надзеі Селівонкі, якая з-за вялікай занятасці не змогла атрымаць кнігу ўласнаручна. На развітанне Валяціна Мікалаева пажадала звяздоўцам паспяху і надалей трымаць цесную дружбу з работнікамі РУП «Белпошта».

Звяздоўскі падпісчык з Драгічына Уладзімір НЕВЯДОМСКІ не сумняваецца, што колькасць прыхільнікаў найстарэйшага беларускамоўнага выдання ў раёне будзе толькі шыршыцца.

ж у «Звязду», прызнаўся Уладзімір Васілевіч, ён верыў. І, нават не дачкаўшыся прызам, пайшоў на пошту і аформіў падпіску. Так Трымацкі!!!

Уладзімір ЗДАНОВІЧ. Фота аўтара. Мінск — Ляхавічы — Баранавічы — Івацэвічы — Брэст — Маларэчы — Драгічын — Іванова — Мінск.

ОТКРЫТОЕ АКЦИОНЕРНОЕ СТРАХОВОЕ ОБЩЕСТВО «БАГАЧ»

220104, г. Мінск, ул. Лынькова, д. 19, корп. 1, УНП 100687009, тел.: 250 84 78, 250 84 77, 228 51 75.

Table with 4 columns: АКТИВ, ПАСИВ, and two sub-columns for each. It shows financial data for 2009.

ОТЧЕТ О ФИНАНСОВЫХ РЕЗУЛЬТАТАХ за 2009 год

Table with 2 columns: Наименование показателя, За отчетный период. It shows financial results for 2009.

ИТОГОВАЯ ЧАСТЬ АУДИТОРСКОГО ЗАКЛЮЧЕНИЯ. Аудитор, индивидуальный предприниматель Волчкова Алина Константиновна, УНП 100961335, свидетельство № 0067877 от 4.03.2002 г. выдана администрацией Заводского района г. Минска, лицензия на осуществление аудиторской деятельности, выданная 28.11.2008 года № 02200/0040484 Министерством финансов РБ, квалификационный аттестат аудитора № 0000894 от 30.07.2003 года, выданный Министерством финансов РБ, полагает, что проведенный аудит дает достаточные основания для выражения аудиторского мнения о достоверности во всех существенных отношениях бухгалтерской (финансовой) отчетности ОАО «БАГАЧ» и соответствии ее финансовым (хозяйственным) операциям законодательству Республики Беларусь. Бухгалтерская (финансовая) отчетность ОАО «БАГАЧ» отражает достоверно во всех существенных отношениях его финансовое положение на 1 января 2010 г. и результаты финансово-хозяйственной деятельности за 2009 г.

СТОГОДОВАЯ СТУДИЯ У РУБЯЖЭВІЧАХ

Бібліятэкар Рубяжэвiцкiй бiблiятэкі Марына МЯЦЕЛКІНА каля стогодавай студыі. Фота Анастасіі КЛЕШЧУКА.

3 аварыйнага дома — перасяліць

Жыхары вёскі Верхняе Крывіна Бешанковіцкага раёна, якія жывуць у кватэрах трох дамоў па вуліцы Іванова, былі вымушаны пабудавць печы, каб саргэцца. А ўсё з-за таго, што сістэма цэнтралізаванага цэнтральнага ацяплення разбурана, батарэі сістэмы ацяплення адсутнічаюць. Гаротнікі звярнуліся па дапамогу ў пракуратуру раёна. Прызналіся потым, што «трохі вінаватыя» — з парушэннем правілаў супрацьпажарнай бяспекі пабудавалі ацяпляльныя печы. У прыватнасці, дымаходы вырабілі па ўсёй кватэры з неізаляваных азбэстацэментных труб. У выніку стварылі вялікую небяспечнасць узнікнення пажару. Калі пасля аварыі ў пракуратуру былі даследаваныя канструктыўныя элементы жылых дамоў, устанавілі, што шыферны дах разбураны, драўляны каркас патрабуе рамонт, сценавыя панэлі трэба герметызаваць. А яшчэ ў апорных канструкцыях жыллага дама шчыльны. Вокны і электразабеспячэнне месцаў агульнага карыстання даўно ўжо трэба замяніць. Есць і шмат іншых праблем. І як жывуць у такіх умовах людзі?

У выніку пракурорскія работнікі зрабілі выснову: у доме № 2 наогул жыць нельга, бо ён — аварыйны. А дамам № 4 і № 5 патрабуецца капітальны рамонт.

Самае жудаснае ў тым, што, як устанавілі ў пракуратуры, супрацоўнікі раённага прадпрыемства камунальнай гаспадаркі ніякіх работ па ліквідацыі неадхопаў не праводзілі.

Як паведаміла «Звяздзе» пракурор арганізацыйна-кантрольнага аддзела пракуратуры Віцебскай вобласці Волга ЯСКЕВІЧ, па выніках праверкі пракураторы раёна старшыні Бешанковіцкага райвыканкама ўнесена прадстаўленне аб усуненні парушэнняў жыллага заканадаўства. І райвыканкамам было прынятае рашэнне на працягу гэтага года рассяліць жыхароў дома № 2, а яшчэ два дамы адрамантаваць.

МАГЛІ ЗАСТАЦЦА БЕЗ РАБОТЫ

Уполадку з работнікамі дзяржаўнага камбіната незаконна спынілі працоўныя адносіны. Умяшаўся пракурор.

Як паведаміла «Звяздзе» пракурор арганізацыйна-кантрольнага аддзела пракуратуры Віцебскай вобласці Волга ЯСКЕВІЧ, з адным работнікам поладкага камбіната «Труд» не працягнулі кантракт і яшчэ чацвярчы палязгалі пра спыненне працоўных адносін у сувязі са сканчэннем тэрміну кантракта.

Прадпрыемства рашэннем гарвыканкама далучылі да гарадскога прадпрыемства жыллёва-камунальнай гаспадаркі. Задумалі на базе філіяла панарейшаму займацца швейнай вытворчасцю. Аб'яднанне было неабходнае, каб панізіць выдаткі і павялічыць выроб прадукцыі.

У пачатку сакавіка наймальнік накіраваў паведамленні аб спыненні працоўных адносін у сувязі са сканчэннем тэрміну кантракта начальніку, а таксама эканамісту па маркетынгу швейнага ўчастка, канструктуру, швачкам. Рашэнне не працягнуць кантракты з работнікамі прынятае ў сувязі з цяжкім фінансавым становішчам прадпрыемства, падзеннем аб'ёмаў заказаў. І гэта пацвярджаецца адпаведнымі загадамі па прадпрыемству, згодна з якім для шэрагу работнікаў швейнага ўчастка ўстаноўлены 20-гадзінныя рабочы тыдзень. А яшчэ адным загадам работнікам швейнага ўчастка быў прапанаваны пераход да іншага наймальніка — на фірму «Мона».

Работнікі пракуратуры зрабілі выснову, што наймальнік не плануе захаваць рабочыя месцы, якія сталі свабоднымі, і ажыццявіць наём новых работнікаў.

А ў адпаведнасці з артыкулам 43 ч. 3 Працоўнага Кодэкса Рэспублікі Беларусь у ліку іншага гаворыцца, што ў выпадку, калі плануецца масавае вызваленне работнікаў, наймальнік абавязаны не меней чым за два месяцы паведаміць пра гэта органам дзяржаўнай службы занятасці насельніцтва з указаннем адрэсаў, спецыяльнасці, кваліфікацыі і памеру аплаты працы работнікаў. Крытэрыі масавага вызвалення работнікаў вызначаюцца ўрадам або ўпаўнаважаным ім органам. Таму скарачэнне колькасці работнікаў ажыццяўлялася з парушэннем швейназаваных патрабаванняў.

Калі кіраўніцтва прадпрыемства ЖКР разглядае адпаведнае пракурорскае прадпісанне, яно адразу было прынятае да выканання.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

«Еўрабачанне-2010»

ЗАМЕСТ «АВАТАРА» — ПАЛЁТ МАТЫЛЬКОЎ

БЕЛАРУСЬ І УКРАІНА ЛІТАРАЛЬНА Ў АПОШНІ МОМЕНТ ЗРАБІЛІ «ЗАМЭНЫ НА ПОЛІ»

Мінулы тыдзень у гісторыі «Еўрабачання-2010» адзначыўся адразу дзюйма сенсацыямі. Беларуская каманда, як гром сярод яснага неба, паставіла ўсіх перад фактам замены песні — замест бэдзёр «Far away» («Далёка»), якую некалькі тыдняў на пляч галасоў спявалі ўдзельнікі гурта «3+2», на конкурсе ў Осла прагучылі лірычная кампазіцыя «Butterflies» («Матэлыкі») аўтарства Максіма Фадзеева і польска-амерыканскай паэткі Малькі Чаплін. Прычым прадстаўніцтвам АНТ, які сёлета займаецца падрыхтоўкай да конкурсу, сцвярджаюць, што гэта не яны прамыялі калектыв тутаўшых аўтараў (Леанід Шырын, Юрый Ващук і спявачка Гера) на інтэрнацыянальны дует, а сам расійскі прадзюсар выйшаў на тэлеэкран са сваімі прапановамі і ідэямі наконце песні і кліпа.

Ад рашэння памянча песню і нумар да канчатковага выніку прайшоў усяго тыдзень — за гэты час удзельнікі гурта «3+2» паспелі ў Маскве на студыі Фадзеева «Маналі» запісаць новую кампазіцыю, змяніць новы кліп, зрабіць фотасесію і паказацца публіцы ў новых вобразах. З вобразаў, пры ўсёй пазеве да карыфее расійскага шоу-бізу, прамашка выйшла: замест пяціх стылёвых «людзей у чорным» і іскрыні ў асобах сяцёр-блінат Алены і Ніналь Карповіч мы цяпер маем айчынную варыяцыю «ВІА Гра» і двух тыповых поп-хлопцоў, скальвааных ці то з Білана, ці то з Калдуна-малодшага. Праўда, абяцаюць, што на сцэне будзе яшчэ шосты — ці то вакаліст, ці то піяніст (але дакладна не сын Фадзеева, які акампануе выканаўцам у кліпе). Што да самой песні, тут меркаванні слухачоў падзяліліся: адны з пенай ля роту ухваляюць новую кампазіцыю, іншыя называюць яе падобнай на ўсё адразу — ад ранейшых хітоў самога Фадзеева да традыцыйных сайндтрэкаў поўнаметражных дыснэўскіх мультфільмаў. «Мы вырашылі, што з прычыны класічнай адукацыі нашы артысты сільней больш да класічнага выканання. Пальовая кампазіцыя ў такой стылістыцы дазваляе падкрэсліць вакальныя здольнасці кожнага, і яны дуодна спяваюць жыўцом», — пераканана спяктыкаў першы намеснік старшыні праўлення АНТ Сяргей Хоміч. Але абсалютна незразумела, як гэта можна эфектна абыграць на сцэне. Сам прадзюсар, які не прыхедаў у Мінск, спаслаўся на занятасць.

прагучыць... жалеіка. Мне здаецца, гэты «нацыянальны каларыт» мы ўсё таксама праходзілі! Але ж пры ўсім неадназначным стаўленні да замены коной на пераправе не варта забывацца і на то, што менавіта дзёцішка маскоўскага прадзюсара, гурт «Serebro», на «Еўрабачанні-2007» забяспечыў Расіі 3-е месца. Мы і не забываемся, і ў глыбінні душы спадзяёмся, што ўсё да лепшага.

Тым больш што ў параўнанні з суседзямі ў нас яшчэ ўсё прайшло спакойна і без скандалаў. Украіна ж здзіліла людзі дзіліла — за той жа мінулы тыдзень раптам замяніла... канкурсанта! Дакладней, спачатку пад ціскам уладных структур змянілася кіраўніцтва Нацыянальнай тэлеардыёкампаініі Украіны. Сутнасць у тым, што леташні скандал з безальтэрнатыўным прызначэннем Васіля Лазаровіча прадстаўніком Украіны на «Еўрабачанні-2010» разгарэўся ў найвышэйшым ступені шоу-бізнэсу падпісалі «адкрыты ліст» ў адміністрацыю нававыбраннага кіраўніка дзяржавы з патрабаваннем наладзіць новы, адкрыты агульнанацыянальны адбор. І — вуаля! — літаральна за некалькі дзён такі адбор прайшоў, прычым удзел у ім на роўных з іншымі прэмітэндэнтамі ўзяў і Васіль Лазаровіч. У мінулы суботу гледчыя выбралі і з 20 фіналістаў дзюў лідараў — спявачку Машу Сабко і спявачку Алёшу (Алену Кучар), якая можа пахваліцца галасам з дыяпазонам 4 актавы. Пры аднолькавай колькасці балаў вырашалены галасы быў аддадзены Алёшы. Але на гэтым справа не скончылася — выявілася, што конкурсна песня новай прадстаўніцы Украіны парухае правы «Еўрабачання» — яна была напісаная два гады там і апублікаваная задоўга да 1 кастрычніка мінулага года. Атрымлаецца, што канкурсанту трэба дыскваліфікаваць. А часу на раз-

валі сумесна расійскія і нямецкія майстры. Рэзоннае пытанне — ці застанецца ў канчаткова пастановай прадстаўніцы Украіны пакуль небудзь беларускае, акрамя грамадзяства ўдзельнікаў? Тэлевізійнікі сцвярджаюць, што абавязкова — паводле слоў кіраўніка дырэкцыі спецапраектаў АНТ Анжэліны Мікульскай, у конкурснай аранжыроўцы «Butterflies»

валі сумесна расійскія і нямецкія майстры. Рэзоннае пытанне — ці застанецца ў канчаткова пастановай прадстаўніцы Украіны пакуль небудзь беларускае, акрамя грамадзяства ўдзельнікаў? Тэлевізійнікі сцвярджаюць, што абавязкова — паводле слоў кіраўніка дырэкцыі спецапраектаў АНТ Анжэліны Мікульскай, у конкурснай аранжыроўцы «Butterflies»

Андрэй ГУСАЎ:

«НАША КАМАНДА ЗЛУЕ СУРОВАГА І РАЗ'ЮШАНАГА СУПЕРНІКА»

Міхаіл Захараў адмовіўся кантактаваць з журналістамі падчас плей-оф УЧОРА стартвала фінальная серыя плей-оф чэмпіянату па хакеі ў экстрэ-лізе, дзе вызначыцца ўладальнік залатых узнагародаў. Як вядома, у фінале памагаюцца сталічнае «Юнацтва» і салігорскі «Шахцёр». Серыя можа доўжыцца сем матчаў — да чатырох перамог адной з камандаў. Напярэдадні серыі плей-оф трэнеры камандаў сустрэліся з журналістамі. Праўда, прадстаўнікоў СМІ на чале невялікае расчараванне — галоўны трэнер «Юнацтва» Міхаіл Захараў, любое выказанне якога неардынарнае і заўсёды крыку скандалнае, пасляматчавы прэс-канферэнцыі наведваць не будзе, нягледзячы на то, што проста абавязаны гэта рабіць, згодна з рэгламентам. Як растлумачыў спартыўны дырэктар федэрацыі хакея Уладзімір Швабоўскі, кіраўніцтва федэрацыі пайшло насустрач Міхаілу Захараву і задаволіла яго просьбу дэлегаваць на прэс-канферэнцыі Аляксея Шчабланава. Пры гэтым Уладзімір Швабоўскі не змог растлумачыць, чаму пайшлі насустрач Міхаілу Міхайлавічу. Што ж, вельмі шкада і журналістам, і бальшышчыкам, бо кожнае тлумачэнне галоўнага трэнера «Юнацтва» і нацыянальнай зборнай выклікала заўсёды вялікі рэзананс у СМІ і на старонках інтэрнэт-форумаў. Аляксей Шчабланаў паведаміў, што ўсе гульцы і галоўны трэнер каманды ў добрым настроі рыхтуюцца да чарговага фіналу. І той факт, што ў рэгулярным чэмпіянаце «Юнацтва» тройчы з чатырох сустрач саступіла «Шахцёру», ніколі не засмуцае амбіцыйны клуб. Андрэй Гуцаў, галоўны трэнер «Шахцёра», дадаў, што гэты факт «злуе суроўга і раз'юшанага суперніка». Таму цалкам верагодна, што серыя будзе працяглая і апошні, сёмы, матч адбудзецца на «Мінск-Арэне». Пакуль, дарэчы, заплаанаваць, што два першыя матчы пройдуць на катку ў сталічным парку Горкага (хатны арэна «Юнацтва»). Затым дзве сустрэчы адбудуцца на хатнай пляцоўцы салігорскай дружыны. Пяты і шосты матчы мяркуюцца прайсці ў сталічным Палацы спорту. Будзем спадзявацца, што сёлетні фінал падорыць прыхільнікам сапраўдную інтрыгу і прыгожы хакей.

Алена КРАВЕЦ

Генадзь НЯВЫГЛАС:

«ДЗЯРЖАЎНЫЯ СРОДКІ ФУТБОЛЬНЫЯ КЛУБЫ НАКІРОУВАЮЦЬ НА ЗАМЕЖНЫЯ ЗБОРЫ І ЗАРПЛАТУ ГУЛЬЦАМ, А ЗАРАБЛЯЦЬ ІМКНУЦЦА... НА ДЗЕЦЯХ»

Старшыня федэрацыі футбола раскрытыкаваў фінансавую палітыку футбольных клубаў

трэнерскіх семінараў і сімпозіумаў, у выніку Беларусі даверлівай правесці выканкам УЕФА ў кастрычніку гэтага года. Другую частку справаздачы старшыня федэрацыі занялі праблемныя моманты беларускага футбола. У прыватнасці, адсутнасць на стадыёнах падарэзу паляў і асвятлення. У краіне толькі 6 паляў маюць падарэзу і 9 стадыёнаў — асвятлення. «Сістэмай падарэзу не абсталяваны нават поле футбольнага клуба БАТЭ, а стадыён, дзе гуляе «Нафтан», не мае ні падарэзу, ні асвятлення», — пакрытыкаваў неаператыўнае развіццё інфраструктуры клубу Генадзь Нывыглас. Год таму, дарэчы, на аналагічнай канферэнцыі размова ішла пра тое ж, праўда, не змянілася літаральна нічога. Далей Генадзь Нывыглас узагаду, што футбольным клубам вышэйшай лігі аказваецца дзяржаўны падтрымка. І згодна з адпаведнымі ўказам, 20 % ад яе клубы павінны расходваць на развіццё інфраструктуры. 10 % укладваць у дзіцячы футбол. У сапраўднасці атрымлаецца, што сродкі ідуць на зарплату і зборы. «Футбольны клуб «Граніт» патраўніць вільняны сродкі на каманду, у выніку вылецеў з вышэйшай лігі, не пакінуўшы пасля сябе нічога», — прывёў прыклад кіраўніка беларускага футбола. І нагадаў, што патрабаванні Указа аб дзяржаў-

трымцы павінны выконвацца клубамі бездакорна. Далей Генадзь Нывыглас звярнуўся да праблем дзіцяча-юнацкага футбола. Ён паведаміў, што сёлета зроблена «каласная шмат». У прыватнасці, усё школы атрымалі самыя сучасныя метадычныя дапаможнікі, але чамусьці працягаюць вучыць па-старому. Далей старшыня федэрацыі прывёў прыклады, як імкнучыся рабіць грошы на дзень, як у Віцебску стадыён імкнецца выйць грош з дзіцячай школы. Хоць у нас усё павінна быць прызначана для бясплатнага развіцця дзіцячага футбола. Яшчэ адзін праблемны момант — будаўніцтва футбольных паляў. Генадзь Нывыглас расказаў пра нядульную практыку супрацоўніцтва з САКАм «Алімпійскі» ў сталіцы. «На сродкі федэрацыі было пабудавана поле САК «Алімпійскі». Прайшоў два гады і падарэзу не працуе. Гэта сведчыць пра тое, што належнага догляду там няма. Мы планавалі пабудавач там і другое поле, але цяпер рабіць гэтага не будзем. Поле будзе ўкладзена ў Барысаве». Акрамя таго, палі будучы будаваняў у Барысаве, Лідзе і Рудзенску. Застаецца спадзявацца, што намеры стадуць рэальнасцю, і на старце наступнага сезона кубкавыя матчы пройдуць не на заснежаных «агародах».

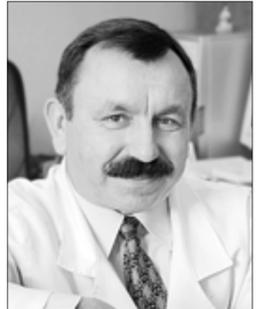
Алена АУЧЫНІКАВА.

Вікторыя ЦЕЛЯШУК. Фота БЕЛТА і з афіцыйнага сайта ўкраінскага адрбу.

Здароўе нацыі

Хрустальная мара анколагаў — выяўляць рак на ранніх стадыях

Гібель вядомых людзей ад злаякасных новаўтварэнняў нараджае ва ўсіх нас усплёск не толькі заканамерных адмоўных эмоцый, але і шэраг традыцыйных пытанняў. Бадай, кожны з нас, неспецыялістаў, мала ведае пра рак. Між тым, гэта жорсткае выпадкі, калі інфармаваны — значыць узбуроны. На «традыцыйныя» пытанні пра рак адказвае галоўны ўрач Мінскага гарадскога клінічнага анкалагічнага дыспансэра Зігмунд ГЕДРЭВІЧ.

па-другое, не ўпусціць шанц выяўляць хваробу як мага раней? Што пераадрэжае беларусаў знізіць колькасць выпадкаў раку ў 4-й, безнадзейнай, стадыі?

— Рак шыйкі маткі цяпер прамым чынам звязваюць з вірусам папіломы чалавека. Прычым толькі з некаторымі яго тыпамі. Што ж такога робіць гэты тып у шыйцы маткі, што там узнікае злаякасны працэс?

— Сапраўды, вядома звыш 100 тыпаў віруса папіломы чалавека. 30-40 тыпаў з іх параждаюць толькі палавыя органы. Шэраг тыпаў могуць інфіцыраваць скуру рук і ног, выклікаць там з'яўленне бородавак, але яны не распаўсюджаюцца на іншыя часткі цела. Есць некаторыя тыпы вірусаў, якія могуць выяўляцца і ў генітальнай вобласці, і ў ротавой поласці, і ў гартані. Непасрэдна рак шыйкі маткі выклікаюць вірусы 16-га, 18-га, 31-га і 33-га тыпаў.

Шыйка маткі пакрыта эпителим. Пранікаючы ў эпителиальныя клеткі, вірус змяняе іх уласцівасці за кошт укаранення віруснага антыгена, што прыводзіць да ўзнікнення дысплазі рознай ступені. Цыякая ступень дысплазі з'яўляецца перадакравым захворваннем і пры адсутнасці лячэння прыводзіць да ўзнікнення раку. Да перадакравой адносіцца таксама шэраг іншых хранічных вірусных інфекцый, у тым ліку герпесных, цытамегалавірусных і іншых.

— Што рабіць жанчынам, інфіцыраваным вірусам папіломы?

— Галоўнае — не панікаваць, бо пакуль нічога страшнага не адбылося. Сам факт выяўлення віруса папіломы чалавека не азначае, што развіццё перадакраві раку шыйкі маткі. Вельмі многія жанчыны ва ўзросце да 30 гадоў маюць у шыйцы маткі злаякасны тып віруса папіломы чалавека. Пасля 30 гадоў, дарэчы, паліпамавірусная інфекцыя сустракаецца радзей. Абсалютная большасць інфіцыраваных вірусам папіломы жанчын не маюць ніякіх праблем. У 95—99 жанчын з сотні вірус не выклікае ніякага захворвання. Праблемы могуць узнікнуць толькі ў 1—5 працэнтаў інфіцыраваных. Пры гэтым у часткі пацыентаў узнікаюць захворванні, абумоўленыя дабраякаснымі формамі віруса: гэта кандыломы або папіломы палавых органаў, якія ў 100 працэнтах выпадкаў вылечваюцца.

— Сцвярджаюцца, што мёрдэчынне да раку могуць і спробы амаладжэння з дапамогай ствалавых клетак. Што вы думаеце пра гэта?

— Я не з'яўляюся спецыялістам у галіне клетачнай трансплантацыі. Аднак навуковыя даследаванні, якія праводзяцца спецыялістамі ў розных краінах, сведчаць, што ствалавыя клеткі па некаторых сваіх вартасцях падобныя на ракавыя. І адны, і другія могуць неабмежавана дзяліцца, таму іх уводзяць у арганізм правуючы развіццё імуннага адказу. Падобныя прынцыпы актывацыі імуннай сістэмы выкарыстоўваюцца пры распрацоўцы вакцын. Стварэнне вакцын супраць розных формаў раку — адна з найважнейшых задач малекулярнай біялогіі.

— Ці можна ў цяжыя лямбыя спробы амаладжэння клеткі

лічыць рызыкавымі ў сэнсе магчымага злаякаснага перараджэння апошніх?

— Не бярэцца сцвярджаць гэта са 100-працэнтнай дакладнасцю, аднак ва ўмовах эксперыменту аказалася, што атрыманні са звычайных клетак шляхам перапраграмавання ствалавыя клеткі маюць такую жагану, як павышаная рызыка развіцця раку ў рэспітэнта — таго, каму пераадрэжана тканку ці орган. На бягучы момант выдуча даследаванні па іх «абясшкоджванні».

— Якія фактары ўзнікнення раку з'яўляюцца доказанымі? Ці азначае наяўнасць іх усіх у асобна ўзятага чалавека абавязковае развіццё раку?

— Фактары, якія ўплываюць на працэс узнікнення раку, вельмі разнастайныя. Гэта фактар харчавання, шкодныя звычкі, інфекцыйна-біялагічныя фактары, фактары зніжэння асяроддзя, прафесійныя, хімічныя, фізічныя, генетычныя, псіхасаматчныя. На канкрэтнага чалавека не могуць уздзейнічаць усё фактары адначасова, але 4-5 з іх, якія ўздзейнічаюць адначасова і на працягу значнага адрэзка часу, здольныя прывесці да перадакраві раку.

Да перадакравых станаў адносіцца захворванні, якія характарызуюцца развіццём працэсу з павышанай рызыкай перараджэння ў пухліну: атрыфія — завяданне — парушэнне функцыі таго ці іншага органа, дыстрафія — расстрайства харчавання тканак, праляферцыя — разрастанне тканкі органа шляхам утварэння атыпавых клетак. Утварэнне раку ў людзей, якія маюць перадакравыя захворванні, магчымае, але зусім не абавязковае. Як пераканаліся анкалагі, кожны рак мае свой перадакравы аднак, але далёка не кожны перадакравы пераходзіць у рак.

— Многім дагэтуль здаецца, што рак узнікае раптоўна. Ці бытае злаякасны працэс раптоўным?

— Злаякасная пухліна ніколі не узнікае раптоўна. Як правіла, да моманту выяўлення праходзіць некалькі гадоў, а ў некаторых выпадках і звыш дзесяці. Па прычыне біялагічных асаблівасцяў пухліны ў арганізм развіваецца аўтаномна, аднак на хуткасць дзялення пухлінных клетак канкрэтны арганізм адказвае па-рознаму — тармозіць або стымулюе. Важнае значэнне мае стан гарманальнага фону, пол і ўзрост пацыента. У маладых абсалютная большасць пухлін працякае больш агрэсіўна, чым у старых. Ва ўзнікненні раку фонавыя і перадакравыя захворванні іграюць важную ролю. Вылучаюць факультатывныя і аблігатныя перадакравы. Частата злаякаснага перараджэння факультатывных перадакравых складае 5-6 працэнтаў, аблігатных — звыш 60 працэнтаў, а асобных формаў — 100 працэнтаў. Саркомы могуць развівацца і ў наогул не зменнай тканцы. Правуючыя фактарам можа паслужыць, напрыклад, траўма.

— Што павінен рабіць чалавек, каб, па-першае, не захварэць, а

напрыклад, у галаўным мозгу, а таксама новаўтварэнні, якія размяшчаюцца ў небяспечных анатамічных зонах, скажам, у галіне сэрца і буйных сасудаў, калі выкананне біяпісі — забору матэрыялу для даследавання — уяўляе высокую рызыку. У гэтых выпадках дыягназ ставіцца на падставе іншых метадаў даследавання і, як правіла, кансіліумам урачоў.

— Ці ведаеце вы выпадкі, калі вылучыць рак дапамагла не класічная медыцына, а народныя метады, напрыклад?

— Такіх выпадкаў у маёй клінічнай практыцы не было. Усе выпадкі «цудоўнага выздаравлення» пры дасканальна рассяледаванні або не мелі гісталагічнага пацверджання наяўнасці злаякаснай пухліны, або пры ўсталяванні дыягназу была дапушчана памылка. Нярэдка выпадкі, калі пасля праведзенага камбінаванага лячэння пацыент прымай нейкі сродак і выздараўе. Заслуга афіцыйнай медыцыны апускаецца ў схваляецца толькі біялагічна актыўна дабаўка ці іншы сродак, які нібыта і прывёў да выздараўлення. Сумныя гісторыі вядомых людзей, якія загінулі ад злаякаснай пухліны, наглядна сведчаць, што ні «цудоўныя сродкі», ні замежныя спецыялісты не здольныя справіцца з запущанымі выпадкамі хваробы.

— Наколькі высокая верагоднасць пазбегнуць спадчыннага раку? Як паводзіць сябе таму, чые блізкія сваякі перанеслі рак ці загінулі ад яго?

— Спадчынныя ракі — невялікая частка анкалагічнай захваральнасці. Усяго 1—5 працэнтаў. Неспрыяльны прыкметы — фенатып — могуць сустракацца больш як у 30 працэнтаў насельніцтва, аднак рызыка развіцця злаякаснай пухліны адносна невялікая. Напрыклад, спадчынны непаліпозны рак складрае да 10 працэнтаў сярод усіх ракаў той ступені кішкі і можа суправаджацца развіццём пухлін іншых лакалізацый. 7 працэнтаў жанчын, хворых на рак малочнай залозы, захварэлі таму, што ў іх ёсць мутацыя ў адпаведным гене. Асобы з сям'яў, у якіх былі дзягнэставаныя два і болей выпадкаў злаякасных пухлін сярод кроўных сваякоў, якія маюць высокую рызыку развіцця раку, абумоўленага спадчыннымі фактарамі, павінны падвергнуцца генетычнаму кансультаванню і дзягностыцы спадчыннага сіндрома з наступным іх лячэннем.

— Калі б усе віды раку дыягнаставаліся на 1 і 2 стадыях, рак можна было б лічыць пераможным? І калі б так, то што тады стала б другой прычынай гібель насельніцтва пасля сардэчна-судзільных захворванняў?

— Наглядзячы на тое, што рак розных лакалізацый досыць добра вывучаны, гаварыць пра перамогу над ім заўчасна, паколькі з «чумы XX стагоддзя» ён плавна перайшоў у «чуму XXI стагоддзя». Небяспечна не сама хвароба, а яе зыход. А зыход залежыць ад стадыі, на якой пачаўся лячэнне. Калі б ажыццявілася хрустальная мара ўсіх анкалагаў і ўсе злаякасныя пухліны дзягнэставаліся ў 1-2 стадыях, то вылучыцца ўдалося б звыш 90 працэнтаў пацыентаў. На другое месца перамагчыся б выпадкі гібель ад іншчасных выпадкаў, траўмаў, атручэнняў і г.д.

Святлана БАРЫСЕНКА.

Доктар адказаў Ёсць пытанні? тэлефануйце...

У найбліжэйшыя дні дзяжурцы на «гарачай» лініі Міністэрства аховы здароўя (222 70 80) плануець:

24 сакавіка — галоўны ўрач Мінскага абласнога супрацтуберкулёзна-нага дыспансэра Андрэй Пятровіч Мільцо.

25 сакавіка — начальнік аддзела медыцынскай аховы пры надзвычайных сітуацыях Міністэрства аховы здароўя Алег Раманавіч ПАНЧУК.

26 сакавіка — галоўны ўрач Рэспубліканскага клінічнага шпітала інвальідаў Валіка Айчынай вайны Інэса Браніславаўна МАСЛА.

На «гарачай» лініі ўпраўлення аховы здароўя Мінскабюрокамма (222 20 25)

24 сакавіка — загадчык неўралагічнага аддзлення № 1 Мінскага абласнога дзіцячай клінічнай бальніцы Белабоўса В.І.

25 сакавіка — галоўны ўрач Мінскай цэнтральнай раённай бальніцы Зародава А.У.

26 сакавіка — загадчык дыспансэра аддзлення Мінскага абласнога супрацтуберкулёзнага дыспансэра Зяць А.П.

У графіку магчымыя змены.

Міліцыянеры сталі выратавальнікамі

Супрацоўнікі Першамайскага аддзела Віцебскага Дэпартаменту аховы міліцыянер — кінолаг Алег Баталка і міліцыянер — вадцель Сяргей Рухвіч падчас дзяжурства выратавалі з палаючага дома мужчыну.

Як паведаміла «Звяздзе» прэс-сакратар Віцебскага абласнога ўпраўлення Міністэрства па надзвычайных сітуацыях Марына ФАНДО, уначы яны ехалі па вуліцы 4-й Індустрыяльнай у Віцебскі і ўбачылі, што гарыць жылы дом у прыватным сектары. Хутка ацанілі становішча, выклікалі пажарных.

Сяргей кінуў падымцае сусудзю, каб папярэдзіць людзей пра небяспеку, бо моцны вецер мо перанесці агонь на суседнія дамы. Алег спрабаваў павярнуць людзей з той паловы дома, якая гарэла. Успярэдзілі запалілі пюрэ, але нікто не выйшаў на ганак. Алег, адчыніў дзверы, якія, аказваецца, не былі зачыненыя. Убачыў мужчыну, які сядзеў на ложку. Як вывеліся, гэта — гаспадар. У яго ад стрэсу адмовілі ногі. Алег і Сяргей выцягнулі мужчыну на вуліцу. Ён расказаў, што ў другой палове дома знаходзіцца ягоны малодшы брат. Увечары той выпіваў, пастаянна курыў. На жаль, самастойна міліцыянеры не здолелі дапамагчы брату з-за моцнага агню. Зайшлі ў дом ужо поўнацю экзіпаванія пажарныя. На ложку знайшлі труп брата выратаванага чалавека. Прычына пажару і гібель малодшага з братаў — неасцярога пры куранні.

Тарасаў пайшоў. Тарасаў застаўся

На 70-м годзе жыцця памёр знакаміты беларускі пісьменнік, гісторык і публіцыст Кастусь Тарасаў. Яго цела было знойдзена ў кватэры, якую ён здымаў, праз тры дні пасля наступлення смерці. Кажуць, ён памёр за працоўным сталом, падчас работы.

Людзі, якія ведалі пісьменніка асабіста, адзначаюць, што гэта быў вельмі працавіты, сумленны і надзвычай сціплы чалавек. Некалькі гадоў таму ён перанёс інсульт, але жыў адзін, не хацеў нікога абцяжараць, збоўшага здолее пераадолець наступствы хваробы, абцяжарваў пісаць і шмат яшчэ паспеў зрабіць.

— Спадаў Тарасаў займае ў нашай літаратуры і публіцыстыцы прыкладна такое ж месца, як і Уладзімір Караткевіч, — лічыць старшыня Таварыства беларускай мовы Алег Трусуа. — Ён пачынаў як рускамоўны пісьменнік, напісаў шэраг цікавых дэтэктыўнаў і гістарычных апавесцяў на рускай мове, потым перайшоў на беларускую. Яго публікацыі вызначаюцца сваёй гістарычнасцю. Сам я вельмі люблю перачытваць «Позняе каханне князя Міндоўга». Гэта ўнікальны рэц пра XIII стагоддзе, якая чытаецца на адным дыханні. А яго «Памяць пра легенды» паўлявала на пакаленні беларусаў у 70-я і 80-я гады. «Пагоня на Грунвальд» — таксама незвычайна і ўплывовы твор. (Рыхтуецца да перавыдання. — Рэд.) Пісаў ён да апошніх дзён. Браў актыўны ўдзел у ТБМ.

Апошні свой ліст Кастусь Тарасаў даслаў на сайт, з якім супрацоўнічаў, 19 сакавіка ў другой палове дня: «Сёння ў мяне не выходзіць перадаць файл. Перадам заўтра. К». Праз тры дні сястра пісьменніка забіла трыгоў, бо не магла да яго дазваніцца. А 22 сакавіка, у дзень, калі яго знайшлі, у Таліне нарадзіўся ўнук Кастуса Тарасава.

Воля МЯДЗВЕДЗЕВА.

«Мінэраў» зафіксавала відэакамера

На пачатку тыдня ў Мінску ў адной з кватэрнай даваляў тэрмінова звываюцца наведвальніку; невадомым паведамлілі, што ў будынку закладзена выбуховая праставанна. Міліцыя не склала цяжкасці на гэты раз адшукаць «жартаўніку», бо на дзвях з будынку відэакамер зафіксавала свавольніку. Такім чынам бавілі час брата 8, 9 і 13 гадоў і 13-гадовы сястры. Між іншым, старэйшы з братаў разам з сябрамі «мінэраў» кавярылі і раней. Тады па факце заведана неспраўднага паведавання аб небяспечна была ўзбуджана крмынальная справа. Цяпер крмынальная справа закрыта, а маці «мінэра-аматара» атрымае штраф.

Ігар ГРЫШЫН.

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ
ФРАНЦУЗЫ ВЫЙШЛІ НА АГУЛЬНАНАЦЫЯНАЛЬНЫ СТРАЙК
У Францыі праходзіць агульнанацыянальны страйк супраць эканамічных і сацыяльных рэформ прэзідэнта Нікала Сарказі. Я па ведамляе BBC News, страйк прагражае паралічом чыгуначнага транспарту.

У ЛАТВІІ З'ЯВІЎСЯ НОВЫ СЛОГАН
Рэкламнае агенства Adeli Saatchi & Saatchi па замове Дзяржаўнага агенства развіцця турызму (ТАВА) прыдумала для Латвіі новы слоган: Best enjoyed slowly («Лепш атрымліваць асалоду павольна»). Пра гэта піша інфармацыйны партал Латвіі Delfi. Стварэнне новага слогана абыходзіла агенству ў 10 тыс. латаў (14 тысяч еўра).

ИНФОРМАЦИЯ О ПРОВЕДЕНИИ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА БЕЗ УСЛОВИЙ ПО ПРОДАЖЕ ИМУЩЕСТВА ПРЕДПРИЯТИЯ, НАХОДЯЩЕГОСЯ В ПРОЦЕДУРЕ БАНКРОТСТВА С ЛИКВИДАЦИЕЙ
(цены снижены на 65 %)
Расположен по адресу: Минская обл., г. Молодечно, ул. Гордовская, д. 100 «А». Объект продается одним лотом.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА ПО ПРОДАЖЕ ОБЪЕКТОВ, НАХОДЯЩИХСЯ В РЕПУБЛИКАНСКОЙ СОБСТВЕННОСТИ, И НА ПРАВО ЗАКЛЮЧЕНИЯ ДОГОВОРОВ АРЕНДЫ ЗЕМЕЛЬНЫХ УЧАСТКОВ ДЛЯ ОБСЛУЖИВАНИЯ НЕДВИЖИМОГО ИМУЩЕСТВА

Аукцион состоится 6 апреля 2010 г. в 11.15 по адресу: г. Могилев, ул. Первомайская, 62, к. 106.
Организатор аукциона: фонд «Могилевоблимушество», 212030, г. Могилев, ул. Первомайская, 62, тел. 8(0222) 229022, 311185, 311216, 223375.
Продавцы недвижимого имущества: по лотам №№ 1, 2 – РУП «Могилевское отделение Белорусской железной дороги», 8(0222) 392665, 393719; по лотам №№ 3, 4, 5 – ПРУП «Могилевоблгаз», 8(0222) 450164.

Table with 7 columns: № лота, Наименование и краткая характеристика, Место нахождения, Начальная цена продажи недвижимого имущества, тыс. руб., Площадь, га, Срок аренды, лет, Начальная цена продажи договора аренды земельных участков, тыс. руб., Начальная цена продажи предмета аукциона, тыс. руб., Сумма задатка, тыс. руб.

Table with 7 columns: № лота, Наименование и краткая характеристика, Место нахождения, Начальная цена продажи недвижимого имущества, тыс. руб., Площадь, га, Срок аренды, лет, Начальная цена продажи договора аренды земельных участков, тыс. руб., Начальная цена продажи предмета аукциона, тыс. руб., Сумма задатка, тыс. руб.

Начальная цена недвижимого имущества, входящего в состав лотов №№ 1 и 2, понижена на 20 процентов.
Условия для победителей аукциона в отношении земельных участков, право заключения договора аренды которых входит в состав лотов:
- № 1: в двухмесячный срок со дня государственной регистрации договора аренды земельного участка получить в установленном порядке архитектурно-планировочное задание и техническое условие на инженерно-техническое обеспечение объекта строительства (в случае изменения назначения приобретенных на аукционе зданий и сооружений);
- № 2: в случае изменения целевого назначения объекта недвижимого имущества получить в установленном порядке разрешение Кривического райисполкома на проведение проектно-исследовательских работ и разработать строительный проект на строительство (реконструкцию) объекта в срок, не превышающий два года;
- № 5: получение победителями аукциона в установленном порядке разрешения райисполкома на проведение проектно-исследовательских работ и разработки строительного проекта в срок, не превышающий двух лет; осуществление строительства в сроки, определенные проектно-сметной документацией.
Задатки перечисляются на расчетный счет фонда «Могилевоблимушество» № 364290001315 в филиале № 700 — Могилевское областное управление ОАО «СБ «Беларусбанк», код 536, УНП 700025050.
Полная информация о недвижимом имуществе, условиях участия в аукционе и порядке его проведения ранее была опубликована в газете «Звязда» 12 февраля 2010 г.
Аукцион проводится в соответствии с Положением о порядке организации и проведения аукционов по продаже объектов государственной собственности и на право заключения договора аренды земельного участка для обслуживания недвижимого имущества, утвержденным постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 26 марта 2008 г. № 462.

ИНФОРМАЦИЯ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА С УСЛОВИЕМ ПО ПРОДАЖЕ ЗЕМЕЛЬНОГО УЧАСТКА ГРАЖДАНАМ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ В ЧАСТНУЮ СОБСТВЕННОСТЬ

НАИМЕНОВАНИЕ, МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ, ЦЕЛЕВОЕ НАЗНАЧЕНИЕ ЗЕМЕЛЬНОГО УЧАСТКА.
ПРОДАВЕЦ — Костеневский сельский исполнительный комитет.
ОРГАНИЗАТОР АУКЦИОНА — СИКУП «УКС-СЕРВИС».
СУММА ЗАДАТКА — 10 % от начальной цены на р/с 3012190930030 в отделении 932 ОАО «Белинвестбанк», г. Молодечно, код 739, УНН 600182305, получатель платежа: СИКУП «УКС-СЕРВИС».
ФОРМА, УСЛОВИЯ ОПЛАТЫ — платеж в размере цены земельного участка за вычетом суммы задатка на р/с № 3600613010015 в филиале 632 АСБ «Беларусбанк», г. Вилейка, код 260, получатель платежа: ГУ Минфина РБ Вязьинский сельсовет; код платежа 04901, УНП 600015824, согласно протокола аукциона, в течение 20-ти рабочих дней со дня получения протокола аукциона. Возмещение расходов, связанных с формированием земельного участка и его государственной регистрацией, перечислять также на указанный счет с кодом платежа 04616.
СУММА КОМПЕНСАЦИИ ЗАТРАТ НА ОРГАНИЗАЦИЮ И ПРОВЕДЕНИЕ АУКЦИОНА: согласно протокола аукциона, в течение 5-ти рабочих дней на р/счет СИКУП «УКС-СЕРВИС».
ДОКУМЕНТЫ, ПРЕДОСТАВЛЯЕМЫЕ ДЛЯ УЧАСТИЯ В АУКЦИОНЕ — заявление на участие, заверенная банком копия платежного документа на внесение задатка; физическим лицам — паспорт или иной документ, удостоверяющий личность и его копию.
КОНЕЧНЫЙ СРОК ПРИЕМА ЗАЯВЛЕНИЙ — 26.04.2010 г. до 16.00.
АДРЕС, ПО КОТОРОМУ ПРИНИМАЮТСЯ ЗАЯВЛЕНИЯ — г. Молодечно, ул. Мира, д. 15, к. 1
ДАТА, ВРЕМЯ, МЕСТО И ПОРЯДОК ПРОВЕДЕНИЯ АУКЦИОНА — 27.04.2010 г. в 14.00 по адресу: г. Вилейка, ул. Партизанская, д. 44, СИКУП, зал заседаний Вилейского районного Совета депутатов.
Аукцион состоится при наличии одного участника на один лот.
Тел. для справок: 8 (01773) 5 16 09, 8 (044) 710 74 60.

ИНФОРМАЦИЯ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА С УСЛОВИЕМ ДОГОВОРА АРЕНДЫ ЗЕМЕЛЬНОГО УЧАСТКА

НАИМЕНОВАНИЕ, МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ, ЦЕЛЕВОЕ НАЗНАЧЕНИЕ ЗЕМЕЛЬНОГО УЧАСТКА.
■ для размещения торгового павильона и административного помещения, расположенного по адресу: Минская область, г. Вилейка, ул. Я. Красина, 27, площадью 0,1975 га (кадастровый номер 621350100007002136) с начальной ценой 4 340 050 рублей; расходы, связанные с формированием земельного участка и его государственной регистрацией в сумме 651 925 рублей подлежат возмещению победителем аукциона. Потери сельскохозяйственного производства, вызванные изъятием сельскохозяйственных земель для использования их в целях, не связанных с ведением сельского хозяйства, подлежат возмещению в сумме 4 338 090 рублей. Срок аренды земельного участка — 25 лет. Шаг аукциона установлен в размере 10 % от предыдущей цены.
■ для размещения торгового павильона, расположенного по адресу: Минская область, г. Вилейка, ул. Волынка, площадью 0,0020 га, кадастровый номер 621350100000599 с начальной ценой 22 690 рублей; расходы, связанные с формированием земельного участка и его государственной регистрацией в сумме 632 495 рублей подлежат возмещению победителем аукциона. Срок аренды земельного участка — 5 лет. Шаг аукциона установлен в размере 15 % от предыдущей цены. Земельный участок предоставляется победителю аукциона при условии оборудования площадки с навесом на автомобильном остановочном пункте, находящемся рядом с данным земельным участком.
Продавец — Вилейский районный исполнительный комитет.
Организатор аукциона — СИКУП «УКС-СЕРВИС».
СУММА ЗАДАТКА — 10 % от начальной цены на р/с 3012190930030 в отделении 932 ОАО «Белинвестбанк», г. Молодечно, код 739, УНН 600182305, получатель платежа: СИКУП «УКС-СЕРВИС».
ФОРМА, УСЛОВИЯ ОПЛАТЫ — платеж в размере цены на право заключения договора аренды за вы-

СКАНВОРД

Склаў Андрэй МІХАЙЛАЎ.

Сканворд з 15 пазіцыямі і 150 словаў. Слова вылучаныя колерам і лічбамі.

Віншум з 75-годдзем паважаную Ганну Іванаву СУБОТУ з в. Зарэчча. Жадаем радасці, моцнага здароўя і доўгіх гадоў жыцця.

ЯКІМ ЁН БЫЎ...

Мой бацька ў маленстве прыяцеля меў — Сцяпана. Яго Маўчуню мянча звалі. І, зразумела ж, не проста так: дзень, былая, пройдзе, — ад яго ніхто слова не пачуе! Настаўнік мучыліся: да дошкі выключыць, ён стаў, пачырванее, потым пакрынецца, а каб слова з сябе вышчунць — ну няма.

БЕЗ ШУЛЬЦА

Неўзабаве 65 гадоў, як скончылася вайна, а людзі ўсё роўна пом-

кавалі — склалі ў капцы. Цяпер заставалася хіба час ад часу паглядзець, ці цэлыя яны, ці не панадзіўся элодзей які ўкраіці?

Чый гэта клопат? Зразумела ж, брыгадзіра. Дык вось. Прыходзіць ён некай да першага ж капца і... Што за чорт — зямля раскапаная, саломе раскіданая — выбра-на чэлая мясціна бульбы, а слядоў чалавечых нідзе не відаць... Крокаў за пяць хіба ладная куча саломы.

Колькі ён там ехаў, але ж на шляху ў іх адзінока алейшына стала. Дзік да яе, набіраючы хуткасці, а Іван, калі паўраўняўся, за тое дрэва нагой. І вобзём.

Добра бразнуўся — аж зямля застаналася, а сам прытомнасць страціў... Але некая ачмаўся, зірнуў на лес — вачам не паверыць: проста на яго вялікая воблака пылу нясецца, і ў ім знаёмца той — дзік з белаі плямняй...

«Усё, даведзцеся-такі памерці! — падумаў Іван і меўся з жыццём развітацца. Аднак статак, на шчасце, міма праляцеў. Яго, відаць, паліўнічыя ці грывічнікі напалохалі... Вось такі ледзь не трагічныя...»

Ці трэба казаць, што млынар ледзь не адразу стаў пачуваць сябе, як свежаныі гурчак. А праз гадзіну-паўтары паўсюль у млыне была чысціна, парадак і нідзе ніякай чаргі.

СЦЕРАЖАНАГА БОГ СЦЕРАЖЭ

Мастак Алесь Марачкін нарадзіўся ў 1940-м, перад самай вайной. І хоць малы быў, а яе, праектую, помніць. Мо таму, што таксама...

Віктар Федарака, г. Скідаў. ВЕДАЙ НАШЫХ! Па дарозе з Ваўкавыска на Гродна вы, пры жаданні, абавязкова ўбачыце паказальнік «Вёска Дуброва 1 км».

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ. РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: І. БАРАНОЎСкі, С. ГРЫБ, У. ЗДАНОВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), Л. ЛАХМАНЕНКА, С. ПРТАС (намеснік галоўнага рэдактара), С. РОСАЛЬСКА, Л. РЫЖАНКОВА (першы намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЯШУК, Л. ЦІМОШЫК, І. ШУЧУЧАНКА.

СЦЯНА ПЛАЧУ ЯК ЦУД ТЭЖНІКІ

Сучаснае абсталяванне на сцэне Вялікага тэатра стварае зусім іншы оперны свет

Кожны, хто наведае прэм'ерны оперны спектакль, асабіста адчуе, дзеля чаго было патрэбна пераабсталяванне тэатра і нават чымі гэтымі тэхнічнымі сродкамі, якія робяць сцэну рухомай. Дзеля такіх паставак, як «Набука»: опера Джузэпэ Вердзі з дапамогай сучасных тэхналогій перанясла вас не толькі ў іншы краіны, а нават эпохі. У беларускіх глядачоў ёсць магчымасць уявіць Іерусалімку Сцяну Плачу, якая засталася пасля руйнавання храма цара Саламона вавілоніскім царом Навухаданасорам.

«Гэта вельмі рызыкоўны праект, але хто не рызыкуе... Мы працавалі на вынік, што далос надзвычай цяжка!... адначасна Міхаіл Панджэвіцэ. — Нова тэхналогія ў тэатры — на мой погляд, гэта шанец следаваць алімпійскаму прынцыпу «хутэй, вышэй, мацней!»

Але калі гаворка пра мастацтва, то галоўнае спарборніцтва ўсё-такі — творчае. І тут даводзілася спарборнічаць з самімі сабой, каб зрабіць сюжэт оперы пра даўнія часы зразумелым кожнаму глядачу ў зале. Каб не было пытання: «А хто такі Набука?» Каб адказ знаходзіўся сам сабою: той самы Навухаданасор, біблейскі цар-разбуральнік з Вавілона.

Біблейская гісторыя далёкая ад нас і, здаецца, нерэальная. Аднак таа гісторыя дагэтуль непакоіць людзей, нават цэлыя народы, захававшыя на тысячгадоўдзі памяць пра драму, якая сёння падаецца амаль што вечнай.

Біблейскі сюжэт і вечнасць — кірункі паралельныя. Магчыма, інтуіцыя паказала гэта Італьянцу Джузэ-пэ Вердзі і дапамагла яму выйсці з крызісу: дзее яго першыя оперы прэваліліся, а для трэцяй ён абраў беспспройгрышную тэму: і цары, і іх народы, ідэалы, мары, а галоўнае — жарскі, які не могуць пакінуць аб'якавым. Магчыма, Бог блаславіў кампазітара на тое, каб паведаць праз музыку пра сутыкненне асобаў, якое прывяло да сутыкнення рэлігіі, і пра бяду, да

якой яно вядзе. Оперу чакаў поспех — таксама не на адно стагоддзе. Аднак у Расіі і СССР не рызыкавалі ставіць на сцэне гэтыя грандыёзны твор: надта складаная вакальная партыя стварыў кампазітар. У афішы Беларускага тэатра опера «Набука» з'явілася ў 1999 годзе. Натуральна, той спектакль і новы рэзіяцкія вельмі істотна. І не толькі афармленнем, рэжысёрскім падыходам. Для новай пастаўкі на галоўныя партыі былі спецыяльна запрошаны салісты Вялікага тэатра Расіі — на карту пастаўлена вельмі шмат.

Ёсць пастаўкі, якія ствараюць тэатру рэпутацыю. Якія паказваюць яго здольнасць працаваць сучасна, прафесійна, прапагандаючы спектаклі, якія будуць даваць новае прачытанне вядомых твораў. Якраз-такі «Набука» Вердзі дае глебу для інтэрпрэтацыі, што і рабілі рэжысёры ў самых вядомых тэатрах свету, паказваючы сюжэт ці то праз барацьбу італьянскіх карбарнарыяў, ці то праз гісторыю Халакоста. Шляхі нашага «Набука» вядуць туды, дзе ўсё і пачыналася — у Іерусаліме. І нашым сучаснікам раскажана пра часовае вар'яцтва цара, якое прывяло да трагедыі — генацыду над цэлым народам. Аднак потым цар зразумеў, што адбылося, і ўкленчыў, звярнуўся да Бога...

І ў наш час Іерусалім — месца зварту да Бога. Розных народаў. А сцяна — сімвал надзеі на тое, што Бог не пакіне. У спектаклі гісторыя і сучаснасць перакрываюцца.

«Гісторыя, расказаная праз лібрэта Солера, не выклікае жывога водгукі ў гледача, таму што яна даўня, амаль міфалагічная. Для таго каб яе адчуць, трэба рэалістычна, нават натуралістычна паказаць на сцэне гісторыю цара Набука. Гэта гісторыя здарылася ў часы, калі адбыліся жудасныя войны на вышчэнне. У выніку адной з іх ад храма Саламона засталася толькі Сцяна Плачу. Каля яе моляцца і плачуць людзі, гэта сімвал іх Веры ў эпоху татальнага нявер'я, нігілізму, страты духоўнасці, ідэалізацыі меры, ліку, колькасці, якія цяпер актуальныя ва ўсім свеце», — так тлумачыць рэжысёр сваю задуму і задачу — зрабіць спектакль, які б наблізіў оперу сучаснаму, асабліва маладому, гледачу.

ПРАВЕРЦЕ, КАЛІ ЛАСКА, АДКАЗЫ

Сканворд (23 сакавіка). Па гарызанталі: 1. Даня. 2. Банк. 3. Гара. 4. Ваз. 5. Катлета. 6. Джал. 7. Лаз. 8. Байкар. 9. Мішурка. 10. Бакс. 11. Сэр. 12. Агат. 13. Жальба. 14. Бахлі. 15. Баа. 16. Інд. 17. Куст. 18. Мяч. 19. Маг. 20. Егіпет. 21. Рама. 22. Арал. 23. Болт. 24. Іпа-тэка. 25. Па вертыкалі: 1. Кубак. 2. «Ася». 3. Кітай. 4. Бах. 5. Крагі. 6. Ежа. 7. Калізей. 8. Ярма. 9. Рост. 10. Ага. 11. Адмірал. 12. Казна. 13. Апарт. 14. Акра. 15. «Багема». 16. Льв. 17. Талі. 18. Ілі. 19. Згода. 20. Жак. 21. Кедр. 22. Ліга. 23. Авал. 24. Лок. 25. Беларусь. 26. Паз. 27. Рэбус. 28. Мэр. 29. Атур. 30. Тундра.

У МУЗЕІ ВАЙНЫ АДКРЫЛАСЯ «АДЗІНОТА»

Выстава «Адзінота» беларускага мастака Сяргея Шылы адкрылася ў музеі Вялікай Айчыннай вайны 22 сакавіка — у дзень, калі 67 гадоў таму была спаленая вёска Хатынь. Але на гэтай выставе вы не знайдзеце карцін у іх традыцыйным разуменні — мастак выказаў свае пачуцці праз палотны-інсталцыі з прадметамі-сведкамі вайны — іржавым штыком, абгарэлым абразом, калючым дротам, глыбай ад снарада ў выглядзе наба і іншымі рэчамі часоў вайны.

Там ваіны мяне хвалюе ўсё жыццё, ён не ведаю чаму. Ва ўсіх у сямі і нехта ваяваў — у мяне бацька са спаленай вёскі, дзядзька — Герой Савецкага Саюза. Усіх ваіна закрунула, усіх гэта хвалюе, але кожнага па-рознаму. Мне — вельмі хвалюе, і чым далей — тым мацней, — сказаў Сяргей Шыла.

На адкрыцці выставы прысутнічаў архітэктар Леанід Левін, адзін са стваральнікаў мемарыяльнага комплексу «Хатынь». Ён пахваліў Сяргея, назваўшы яго разуменнем бяды Беларусі нетрафатарным, што яраз і патрэбна для таго, каб моладзь разумела трагедыю вайны.

Павел БЕРАСЕЎ.

ШАХМАТЫ

Пад рэдакцыйнай майстра спорту Уладзіміра СЫЧОВА. ПАДУМАЙ І РАШЫ Х. Хурма. Белья: Кра8, Ла5, Кd7, пп. f5, f6, h5 (6). Чорныя: Крq4, Лb4, Сe8, п. e4 (4) Выйгрыш. А. Язк.

УСМІХНЕМСЯ!

Расійскі спартсмен па скачках у даўжыню ўстанавіў новы рэкорд: яму ў тры разы набілася больш за 3 кілаграмы пяску.

Стары псіхолаг — маладому: — Вы дрэнны псіхолаг! — Чаму? — Трэба спачатку выслушаць пацыента, а потым смяцца.

Як тата сказаў, так па-мамі-наму і будзе!

— Выбачаеце, вы мне не падкажае, які сёлета прахадны бал у ДМДМ? — \$25000.

Вось задумаў я ў кватэры генеральнае прыбраанне зрабіць, брат згадзіўся дапамагчы.

СЁННЯ

Табліца са звесткамі пра Сонца (Усход, Захад, Даўжыня дня) і Імяніны (Мінск, Віцебск, Магілёў, Гродна, Брэст).

Надвор'е на заўтра. Геамагнітныя ўзрушэнні. Табліца са звесткамі пра надвор'е і геамагнітныя ўзрушэнні ў розных гарадах.

24 сакавіка

1530 год — нарадзіўся Васіль Мікалаевіч Ціпінскі, беларускі гуманістычны-асветнік, кнігавыдавец, пісьменнік, перакладчык. Быў сучаснікам і аднадумцам Сымона Буднага, прадаўжальнікам гуманістычных і культурна-асветных традыцый Францыска Скарыны. У 1557 годзе служыў у конной роце аршанскага староства Ф. Кміты-Чарнабальскага. Па некаторых звестках, у сваім радавым маёнтку Ціпінна (цяпер Чашніцкі раён) арганізаваў друкарню, дзе надрукаваў «Евангелле» паралельна на царкоўна-славянскай і старабеларускай мовах.

СІМВОЛІКА ВЯРБЫ Ў ТРАДЫЦЫЙНАЙ КУЛЬТУРЫ СЛАВЯН

Вярба часцей за ўсё расце паблізу вады, у лагчынах, там, дзе багата вільгаці. Пачынае цвісці вельмі рана, але гэтыя кветкі незвычайныя. Невялічкія шэрыя пушкіцы на галінках нагадваюць поўсць ката ці маладой авечкі, таму ў народзе вярбу шчыль называюць «коцікам».

У народнай культуры ўсходніх і заходніх славянаў гэта дрэва мела дваістую характарыстыку. З аднаго боку, яна стала сімвалам хуткага росту, урадлівасці, добрага здароўя. Да маладой вярбы ставіліся як да карыснага і свяшчэннага дрэва: галінкі маладой вярбы неслі ў храм, каб асвяціць, затым прыносілі дадому і выконвалі з імі шэраг рытуальных дзеянняў, сімвалізуючых адраджэнне (ці зараджэнне) новага жыццёвага цыкла, новага здароўя і ўраджая.

Паводле вераванняў старажытных русінаў, вярба лічылася галінкай Перуна ці перунавай лазой. Таму, калі ў час веснавых сельскагаспадарчых работ выконваліся абрады па выкліканні такой неабходнай вільгаці, іх удзельнікі павінны былі прыбраць сваё адзенне галінкай вярбы, а на галаву надзяць вянчак з вярбы. Пры дапамозе лязы ці галінкай вярбы на падоўку адшуквалі ваду, каб выкапаць калодзеж.

Старое дрэва вярбы заўсёды выклікала перасцярогу. Лічылася — месца, дзе расце гэта дрэва, нячыстая, таму што там жывуць чорці і вядзьмары. У беларусаў існавала павер'е пра тое, што ранняя вясной чорці залазаць на старую вярбу, каб пагрозіць. Але пасля таго, як маладая галінка вярбы людзі прыносяць у храм, каб асвяціць, чорці пападаюць зноў у ваду. Таму, калі не трапіць у рукі да нячыстай сілы, да Веронага тыдня забаранялася хадзіць на балоты, да вады — у так званыя «гіблыя» мясціны, выпускаць карову з двара і г.д. Старыя людзі казалі, што «за тое, што паарушыць забарону купання да Веснавога Міколы, вырасце вярба».

У паданнях і казках старая вярба, якая схілялася па-над вадой, таксама лічылася прысташчым вядзьмарам, русалак і іншых «нячысціцаў». Самы старэйшы з іх сядзіць на макушцы вярбы і выглядае «авярву» — маладую дзюўчыну ці хлопца, які прыходзіць да вады, каб папацькаці ці паскардзіцца на свой лёс.

На Беларусі лічылі: калі вярба вырасла да такіх памераў, што ў ёй стварылася дупло, там абавязкова паселіцца чорт са сваёй жонкай. Пра тых, хто моцна закаханы, казалі: «Улюбіўся, як чорт у сухую вярбу».

Суседства вярбы з «гіблым» месцам і традыцыйныя ўяўленні пра яе сувязь з нячыстай сілай паспрыялі таму, што яна з цягам часу стала самаабавязным рытуальным цэнтрам выканання шэрагу спецыфічных магічных дзеянняў. На старую вярбу адсылалі «33 нячысціцы» і самыя цяжкія захворванні. Напрыклад, таго, хто хацеў пазбавіцца цялеснай бяды, трэба было апаваць саламяным перавяслам, а потым ночку, каб ніхто не ведаў, гэтае перавясла несці да староў вярбы. Лічылася, калі старая вярба высыхне, тады і хвароба знікне. Некаторыя знахары прапанавалі «знячакніць» хваробу чалавека са староў вярбы. Для гэтага на старую вярбу прымацоўвалі запаленую свечку і чыталі спецыяльную замоўву.

Паколькі вярба расла каля вады і выконвала ролю сімвалічнай мяжы паміж зямной і воднай прасторамаі, гэта дрэва забаранялася садзіць каля дома, на агародзе, у садзе. Гаварылі так: «Хто вярбу саджае, сам сабе заступ рытуе». Лічылася, як толькі ствол вярбы стане такім, што ў яго можна будзе выкапаць чаранок для рыдліцы, той, хто яе пасадзіў, адразу памрэ.

Аксана КАТОВІЧ, Янка КРУК.